

**DĖL POPULIZMO
BANGOS
KALTINAMAS
BRIUSELIS**

Vilnius, balandžio 15 d. (ELTA). Pasaulyje stiprėja susirūpinimas dėl Vidurio Europos populizmo, tačiau šis reiškiny s būdingas ir Vakarų Europai. Dėl populizmo stiprėjimo kaltas demokratijos deficitas Europos Sąjungoje ir užsisklendęs nacionalinių valstybių elitas, tvirtina įtakingas amerikiečių dienraštis "Wall Street Journal". Dienraščio komentare, pavadintame "Populizmas ir demokratija" šalia Vladimiro Mečiaro, Jean Marie Le Pen, Joerg Haider minimas ir buvęs Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas.

Paskutinę nerimo bangą sukėlė Slovakija. Buvęs ministras primininkas V. Mečiaras greičiausiai laimės prezidento rinkimus. V. Mečiaro autoritarizmas anksčiau neleido slovaksams įstoti NATO ir Europos Sąjungą. Jis grįžta nepatogiu šaliai laiku - vos dvi savaitės iki ES narystės.

Šiauriau, Lenkijoje, kiaulių augintojas ir demagogas Andrzej Lepper pirmauja visuomenės nuomonės apklausose. Praėjusią savaitę įvyko Lietuvos populistinio prezidento R. Pakso apkalta, jis atstaty dintas iš pareigų. Stiprėja užkietėję komunistai Čekijoje. Rumunijos ultranacionalistas, aštrialiežuvis Vadimas Tudoras šį rudenį vėl kandidatuoja į prezidentus. Atrodo, kad Vidurio Europos regionas turi problemų, atsižvelgiant į J. Haiderio iškilimą Austrijoje. Saujelė įtartinų politikų kelia pažįstamą žemyno nerimą dėl "Vidurio Europos populistų". Kitas garsus vidurio europietis Sigmund Freud nustatė, kad neurozė lengvai sukelia paniką. Šiuo atveju reakcija į populizmą nėra visai pateisinama. Populizmas nėra būdingas vien Vidurio Europai, o 2004 m. nėra 1934 m. Praėjusį mėnesį Ž. M. Le Peno Nacionalinis frontas gavo 12,5 proc. balsų savivaldybių rinkimuose Prancūzijoje ir gali padvigubinti deputatų skaičių Europos Parlamente birželį. Paskutiniuose visuotiniuose rinkimuose labai sėkmingai pasirodė danų ir olandų ksenofobai.

Rytų Europos ekstremistų sėkmė nereiškia regiono ekonominio ir politinio atsilikimo. Populistai išnaudoja nacionalinės politikos vakuumą, kaip klestinčioje Prancūzijoje ar Olandijoje. Ž. M. Le Penas



Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, dešinėje, su kolegomis užsienio ministrais – Danijos Per Stig Moeller, Estijos Kristiina Ojuland ir Latvijos Rihard Piks NATO naujų narių priėmimo šventėje 2004 m. balandžio 2 d. Briuselyje. NATO nuotr.

IR VĖL ŠMEIŽIAM I LIETUVIAI – ŠĮ KARTĄ SPORTININKAI

Jungtinėse Amerikos Valstijose populiaraus sporto telekanalo ESPN vadovybė po Lietuvos valdžios ir Amerikos lietuvių griežtų demaršų praėjusį sekmadienį parodė dar vieną reportažą iš Lietuvos. Jame atsirado naujų akcentų, susijusių

išnaudoja nepasitenkinimą globalizacija ir visuomenės apmaudą dėl elito pasipūtimo. J. Haideris sukrėtė apsnūdusią Austrijos valdžios grietinėlę. Tas pats receptas veikia rytuose. Pavyzdžiui, A. Leperis kone veikia ES, globalizaciją ir paplitusią valdininkų korupciją.

Iš dalies rinkėjų nepasitenkinimą gali paaiškinti ES stiprėjimas. Daugelis žmonių gyvenimą veikiančių sprendimų daromi Briuselyje, pavyzdžiui, dėl vyriausybių išlaidų stokos ar prekybos protekcionizmo. "Europos Sąjungos demokratijos deficitas padeda J. Haideriui ir kompanijai", - rašo "Wall Street Journal". Demokratiškos valstybės, kuriose per ilgai vyravo savyje užsisklendęs elitas, taip pat turi aptvarkyti namus. Ekstremistai stumia į darbotvarkę uždraustas temas, tačiau jos turi būti svarstomos.

Bet kokie vaistai atsikratyti Europos ekstremistų yra blogiau už ligą. ES sankcijos Austrijai 2000 m. buvo demokratijos įžeidimas. J. Haiderio Laisvės sąjunga ilgainiui suprato, kad valdžia verčia būti nuosaikesnius, kiti taip pat tai supras. V. Mečiaras turės ceremoninį postą ir nedaug atsakomybės. Kol populistai gerbia taisykles, nėra prasmės juos laikyti nuošalėje, baigia "Wall Street Journal".

su vadinamąja kruvino "prizo" byla, kai esą po Kaune įvykusių krepšinio rungtynių, surengtų 1941 metų liepą, vokiečius nugalėjusiems lietuviams buvo leista kiekvienam jų sušaudyti po dešimt žydų.

Antrajame reportaže žiūrovai išvydo kadenciją baigusį Prezidentą Valdą Adamkų, kuris atmetė žinomiems krepšininkams Vytautui ir Algirdui Norkams, gyvenantiems JAV, mestus kaltinimus, taip pat žinomą istoriką profesorių Saulių Sužiedėlį, savo komentare raginusį vadovautis ne gاندais, o faktais.

Pirmasis ESPN reportažas, parodytas balandžio pradžioje, kuriame aiškiai stigo objektyvumo ir istorinės tiesos, paskatino Lietuvos ambasadorių JAV Vygaudą Ušacką kreiptis į telekanalo vadovybę su prašymu, kad ši ateityje vengtų gandrų skleidimo ir nesisivaidytų tokiais baisiais kaltinimais.

Ambasadorius V. Ušackas savo laiške teigė, kad reportažas apie 1941 metais tariamai vykusias lietuvių ir vokiečių krepšinio rungtynes ir galimas jų sąsajas su tą pačią dieną surengtomis žydų žudynėmis VII forte meta nusi kaltimo šešėlį visai Lietuvai ir krepšinio kultūrai mūsų šalyje.

Laiške pabrėžta nuostaba, kad "egzistuojančios abejonės, dviprasmybės ir įrodymų stoka nesutrukdė reportažo kūrėjams pasibaisėtiną nusikaltimą priskirti ir konkretiems asmenims, dalies kurių jau nebėra tarp gyvųjų, tuo pažeidžiant nekaltumo prezumpciją".

Specialų pareiškimą šiuo klausimu paskelbė laikinasis Prezidentas Artūras Paulauskas. "Lietuvos krepšinis - vienas šviesiausių mūsų istorijos puslapių ir negalime leisti jo juodinti pagrindo neturinčiu šmeižtu", - sakoma laikinojo Lietuvos vadovo pareiš kime.

"Kauno dienos" neetatinis korespondentas Jungtinėse Valstijose Laurynas R. Misevičius informavo, kad ESPN pirmajame reportaže tik lyg tarp kitko buvo užsiminta apie nuo seno susiformavusias turtingas lietuvių krepšinio tradicijas, parodyti keli kadrai iš Lietuvos vyrų rinktinės triumfu pasibaigusį 1939 metų Europos pirmenybių Kaune.

Bet tuoj pat Lietuvoje lankęsis reportažo autorius Džeremis Šepas prabilo apie neva egzistuojantį tamsųjį mūsų šalies krepšinio istorijos puslapį: iš garsių lietuvių krepšininkų sudarytos komandos rungtynes su vokiečių ekipa.

Mūsų tautiečiai esą laimėję prieš vokiečius, o šie tuomet "apdovanoję" lietuvių specialiu "prizu" - leidę kiekvienam jų pasirinktinai sušaudyti po dešimt žydų.

Demaršai davė efektą

Į pirmąjį ESPN reportažą aštriai reagavo Amerikos lietuiviai. Todėl telekanalas parodė dar vieną reportažą, susijusį su kruvinuoju "prizu".

L. R. Misevičius informavo, kad šį kartą laidoje "Outside the Lines" ("Už kadro") žiūrovai išgirdo ne tik abejotinais dokumentais, tiksliau, kai kurių asmenų memuarais,

grindžiamus kaltinimus, kuriuos pateikė Simono Vyzen talio centro direktorius Efraimas Zurofas, bet ir kadenciją baigusio Prezidento Valdo Adamkaus bei žinomo istoriko Sauliaus Sužiedėlio pasisakymus.

V. Adamkus prieš kelias dienas viešai piktinosi, kad balandžio pradžioje parodytame reportaže jo žodžiams visai neatsirado vietos. Šį kartą ESPN vadovybė ir reportažo autorius "pasitaisė". V. Adamkus brolius V. ir A. Norkus laidoje apibūdino kaip "taikios prigimties ir išsilavinusius žmones, tiesiog negalėjusius įvykdyti tokio baisaus nusikaltimo". Profesorius S. Sužiedėlis teigė, kad nėra patikimų įrodymų, kuriais remiantis galima būtų brolius apkaltinti tokiais siaubingais nusikaltimais.

Vienintelis liudininkas

Izraelio istorikai, rašydami apie tariamas krepšinin kų vykdytas žudynes, remiasi vienu vieninteliu liudininku. Holokausto tyrėjas Aleksas Faitelsonas nurodo, kad tai - "Nemenčikas, Izaokas, nevedęs, gimęs 1907 metais, žydas, Lietuvos pilietis, buhalteris, gyvenęs Kaune, Nemuno gatvės 26-ajame name".

Kaip tik I. Nemenčikas po Antrojo pasaulinio karo davė parodymus nugalėtos Vokietijos amerikiečių okupacinėje zonoje sudarytai Vyriausiajai istorikų komisijai, tyrusiai nacių nusikaltimus. Jo parodymai buvo 1948 metais paskelbti žurnale "Fun lectn churbn" ("Iš paskutinės katastrofos") ir pavadinti "VII fortas - pirmoji Kauno žydų naikinimo vieta".

Apie kruvino "prizo" bylą, remdamasis vien I. Nemenčiko parodymais, tais pačiais 1948 metais prabilo kitas holokausto tyrėjas - Josifas Garas savo knygoje "Žydų naikinimas Kaune", išleistoje Miunchene.

Šiame leidinyje yra tokios eilutės: "Tuo metu, kai VII forte buvo laikomi areštuoti sugautieji žydai, Kaune vyko krepšinio rungtynės tarp vokiečių kariškių komandos ir lietuvių komandos. Kadangi lietuviai šioje sporto srityje buvo nepralenkiami ir netgi Europos čempionai, jie laimėjo rungtynes. Kaip "premiją" kiekvienas komandos nugalėtojos narys gavo teisę sušaudyti VII forte po dešimtį žydų". "Kauno diena"

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Tėvynės Sąjungos užsakymu visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro "Vilmorus" balandžio 3 – 4 d. atliktos apklausos rezultatai parodė, kad priešlaikiniuose Lietuvos Prezidento rinkimuose Rolandas Paksas neturi galimybių būti dar kartą išrinktas šalies Prezidentu. Apklausą parodė, kad didžiausius šansus būti išrinktam prezidentu turi kadenciją baigęs prezidentas Valdas Adamkus. Į klausimą, už kurį kandidatą į Prezidentus balsuotų, jeigu antrajame rinkimų ture dalyvautų V. Adamkus ir R. Paksas, **50,7%** respondentų atsakė, kad rinktųsi V. Adamkų ir tik 26,4% - R. Paksą.

Vasario pabaigoje TS užsakymu atliktoje apklausoje, atsakydami į tą patį klausimą, 45,4% respondentų atsakė, kad rinktųsi V. Adamkų, o R. Paksą būtų rinkęsi 33,4%.

Labai panašiai rinkėjai balsuotų ir tuo atveju, jeigu reikėtų rinktis tarp A. Brazausko (49,9%) ir R. Pakso (24%).

Prieš R. Paksą pirmautų ir A. Paulauskas, kuris surinktų 36,9% ir pirmą kartą apklausoje dėl Prezidento rinkimų paminėta Dalia Grybauskaitė (34,3%), kai R. Paksas tesurinktų tuos pačius 28%.

R. Pakso pavardę pateikęs ir prieš kitus apklausoje paminėtus kandidatus, pasirodė, kad jis surinktų ne daugiau 29% rinkėjų balsų.

Taigi, "Vilmorus" atliktas tyrimas parodė, kad bet kuris didžiausių politinių partijų paremtas ir rinkėjams pristatytas kandidatas gali laimėti prieš R. Pakso kandidatūrą, o V. Adamkus ir A. Brazauskas - jau pirmajame ture.

Darbo partijos pirmininkas Viktoras Uspaskichas paskelbė tris galimus kandidatus į Prezidento postą, dėl kurių siūlys tartis visoms partijoms. Tai buvęs vyriausiasis Lietuvos eudoderybininkas Petras Auštrevičius, Pasaulio banko vyriausioji patarėja Ona Juknevičienė ir kardiochirurgas profesorius Rimantas Benetis. Pasak V. Uspaskicho, šie žmonės yra pasiryžę būti kandidatais.

Darbo partija pareiškė, kad svarstytų laikinai prezidento pareigas einančio Artūro Paulausko kandidatūrą, jeigu jį paremtų visos partijos ir jis būtų vienintelis prieš Rolandą Paksą keliamas kandidatas.

Darbo partijos vadas teigė, jog yra kalbėjęs su A. Paulausku apie pastarojo dalyvavimą rinkimuose. V. Uspaskicho teigimu, A. Paulauskas yra pasirengęs kandidatuoti rinkimuose, jeigu "ji parems visos partijos".

P. Auštrevičiaus, kaip galimo kandidato į prezidentus, pavardę yra minėję ir opozicinės Tėvynės sąjungos atstovai.

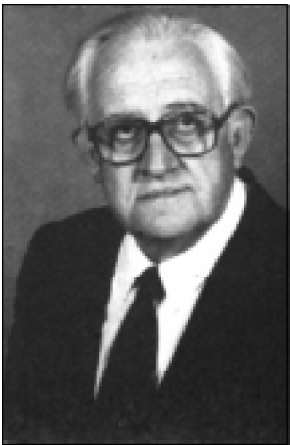
Lenkijos dienraščio *Gazeta Wyborcza* nuomone, V. Uspaskichas turėjo daugiausia naudos iš prezidento R. Pakso skandalo. "Mažai kas Lietuvoje abejoja, jog iš skandalo dėl buvusio prezidento Rolando Pakso nušalinimo daugiausiai naudos turėjo natūralizavęsis Lietuvoje rusas, Kėdainių milijonierius, Darbo partijos įkūrėjas ir vadovas Viktoras Uspaskichas", - rašo "*Gazeta Wyborcza*" straipsnyje "Lietuvos gelbėtojas".

NATO kariai, dislokuoti Šiauliuose, per daug atsipalaidavę, ir tai yra viena iš jų saugumo užtikrinimo problemų, sako policijos generalinis komisaras Vytautas Grigaravičius. "Mes matome problemą - jaučiamas per didelis atsipalaidavimas atvykus į kitą šalį ir nesaikingas alkoholio vartojimas priveda prie to, ką mes matome, ir gali privesti prie dar skaudesnių pasekmių", - žurnalistams sakė V. Grigaravičius. Jis susitiko su laikinai einančiu Prezidento pareigas Artūru Paulausku. Pasak V. Grigaravičiaus, Šiaulių policijos vadovai prašo skirti daugiau lėšų, už kurias būtų nupirkti dar 4 patruliniai automobiliai ir dar įsteigtos 15 policijos patrulių pareigybės. Šiuo metu, anot V. Grigaravičiaus, jau yra peržiūrėti ir "prie NATO karių lankomų objektų priartinti" policijos patrulių maršrutai, nors čia pat V. Grigaravičius teigė, jog NATO karius sunku sužiūrėti. Pavyzdžiui, pastarasis incidentas, kai neblaivus NATO karys buvo sumuštas ir apiplėštas, įvyko nuošalioje Šiaulių vietoje. V. Grigaravičius sakė jau nusiuntęs laišką kariuomenės vadui Jonui Kronkaičiui, kuriame siūlo nagrinėti, ar nevertėtų Šiauliuose įsteigti karo policiją.

Lietuvos krikščionys demokratai nekels savo kandidato į Prezidentus. Ši partija kol kas nėra nusprendusi, kurį kandidatą į šalies vadovo postą paremtų. "Zonduojame dirvą, kurį kandidatą galėtume paremti Prezidento rinkimuose", - sakė spaudos konferencijoje vienas iš partijos vadovų, Seimo narys Kazys Bobelis. Pasak jo, krikdemų pozicija bus suformuluota tuomet, kai paaiškės visi kandidatai, sieksiantys Prezidento posto. "Krikščionys demokratai apsispręs ir po to, kai paaiškės, ar pakartotinai sieks Prezidento posto Rolandas Paksas. Partijoje šiuo klausimu yra įvairių nuomonių", - pažymėjo K. Bobelis.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA



Algirdas Pužauskas

JAV vyriausybės saugumo reikalų patarėja tris valandas atsakinėjo į Kongreso komisijos klausimus. Ne vienas senatorius iš opozicijos eilių pavartojo žodį "Vietnamas". Daug kalbėtojų tvirtino, kad vyriausybė nepasirengė tinkamai sutikti teroristų rugsėjo 11 d. puolimų. Administracija nepriėmė įrodinėjimų, kad Bin Laden buvo pasirengęs pulti Ameriką jos viduje. Prisikėlimo švenčių proga opozicijos demokratai priminė pasauliui, kad prezidentas Bush prieš mėnesį ar daugiau sužinojo iš CIA žvalgybos apie teroristų pasirengimus pagrobti keleivinius lėktuvus teroro puolimams pačioje Amerikos širdyje.



JAV prez. George Bush ir Egipto prez. Hosni Mubarak po pasitarimų Izraelio ir Palestinos valstybės klausimais turėjo spaudos konferenciją prezidento ūkyje Texas valstijoje. Kitą dieną ir Izraelio premjeras Ariel Sharon jau buvo Washingtonė savo valstybės reikalais.

Reuters nuotr.

Paskutinieji Pentagono skelbimai atidengė, kad Irake per praėjusius metus žuvo 631 kareivis. Saugumo reikalų patarėja daktarė Rice pripažino komisijoje, jog nebuvo įtarta, kad teroristai savižudžiai puldami New Yorke, Arlingtone ir Pensilvanijoje nužudys 3000 amerikiečių. Kandidatas į prezidento vietą sen. Kerry pasakė, kad saugumo įstaigos turėjo išaiškinti prieš teroristų išpuolius, kad vyksta įtartina veikla. Prieš

ARŠŪS MŪŠIAI IRAKE

Velykas Irako Ar Ramdi, Falulah ir Al Kut miestuose žuvo 12 amerikiečių marinų. Gynbos sekretorius Rumsfeld pripažino spaudai, kad irakiečiai ne tik gerai apsiginklavę, bet partizanauja jau ir moterys, paslėpusios automatinius ginklus po savo gausiais drabužiais. Komentatoriai šias gatvių kovas lygina su Antrojo pasaulinio karo kovomis Rusijoje, kur vyko aršios kovos dėl Stalingo. Šiitai irakiečiai paėmė į nelaisvę 13 užsieniečių, jų tarpe tris japonus, kuriuos grasino gyvus sudeginti, jei Japonija neatsiims iš Irako savo kareivių. Tarp šiitų sektos irakiečių pagarsėjo fanatiškas jaunas mula Muqtada al Sadr, kuris diktatoriaus Husseino dienomis buvo persekiojamas sunių sektos. Šiuo metu jis vadovauja šiitų milicijai, kuris persekioja Saddam priešus ir visus kitus musulmonus, bet daugiausia nekenčia amerikiečių.

Demokratų partijos kandidatai į prezidento vietą pasinaudoja proga kritikuoti karinę padėtį Irake. Senatorius John Kerry reikalauja vyriausybę taupyti. Pavyzdžiu senatorius

iškelia buvusio prezidento Clintono politiką. Jis mokesčiais apdėjo turtinguosius Amerikos piliečius. Clintonui paliekant Baltuosius Rūmus valstybės išdas numatė per ateinančius 10 metų palikti vyriausybei penkis trilijonus pertekliaus, kurį būtų panaudojęs švietimui, sveikatos reikals, socialinei apsaugai, o dabartinėje sistemoje viskas skiriama turtingiesiems piliečiams, o ne vidurinei klasei. Sen. Kerry pažadėjo padidinti mokesčius visiems tiems, kurie per metus uždirba daugiau negu

200,000 dolerių.

Artėjant rudens balsavimams, atsirado netikėtų savanorių, norinčių tapti prezidentais. Savo kandidatūrą iškėlė garsus Denverio alaus bravoro savininkas ir direktorius Peter Coors, kuris kasdien garsina savo alų televizijoje. Jo reklamose gausu išgėrusių, mažai apsirengusių mergaičių. Sakoma, kad Colorado kampanijoje bus nelengva atskirti, kas parems aludarius. Velykų švenčių

proga įvairiuose debatuose kyla religinio priklausomumo klausimas. Kokiai religijai priklauso Aukščiausiojo Teismo nariai? Vyriausias teisėjas William Rehnquist yra liuteronas; Antonin Scalia, Clarence Thomas ir Antony Kennedy yra Romos katalikai; Stephen Breyer ir Ruth Brader Ginsburg yra žydai; David Souter ir Sandra Day O'Connor yra episkopatai, o John Paul Stevens vadina save tik protestantu.

Japonijos spauda daug rašo apie savo kareivius Irake. Ten yra 530 karių dirbančių civilinius darbus. Kartu su japonais irakiečių šiitų milicija paėmė "globon" ir aštuonis pietų korėjiečius misijonierius krikščionis. Jie buvo parodyti arabų kalbos programose televizijoje. Korėjiečiams pavyko pabėgti. Japonijos vyriausybė pasmerkė irakiečių elgesį, kuris esąs nedovanotinas, nes japonai Irake dirba atstatymo darbus kanalizacijos, tiltų, elektros taisymo darbus, nes Japonijos konstitucija neleidžia jiems siūsti į užjūrius savo kareivius.

Kongrese daug debatų sukėlė viceprezidentas Dick Cheney, kuris 1986 metais, tuo metu būdamas kongresmenas iš Wyoming valstijos, pravedė Kongrese įstatymą pakelti iš užsienio įvežamos naftos kainas. Tas specialus importo mokestis tuoj pakėlė naftos ir gazolino kainas. Ta nafta turtinga valstija padarė gerą pelną, Saudo Arabija padidino savo eksportą ir apie 400,000 amerikiečių neteko darbo. Transporto kainos Amerikoje padidėjo, kartu pakilo pramonės darbų kainos. Ir šiuo metu, artėjant vasarai, pabranggo susisiekimo priemonių kainos, dėl to pakilimo Kongrese demokratai kaltina ne teroristus, bet naftą eksportuojančių šalių susitarimą nenutraukti specialių naftai uždėtų mokesčių.

— Keliais sakiniiais —

• **Palestinos** Vakarų Krante žydų kareivių būrys okupavo alyvų medelių giraitę ir išpjovė visus alyvų medelius, priklausančius palestiniečiams, nes čia Izraelis tiesė savo "saugumo tvorą". Palestiniečiai bandė medelius ginti, sužeidė kelis policininkus, tačiau elektriniai pjūklai darbą greit atliko.

• **Meksikos** prezidentas Vincente Fox aplankė malūnsparniu, apžiūrėjo potvynio apsemtą Piedras Negras apylinkę, kurią vanduo apšėmė po labai didelio lietaus. Potvynis nunešė daug vargingų namų, prigirė daug vaikų.

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

PAVOJINGI ŽENKLAI ČIKAGOJE

Ne kartą teko girdėti, kad pasikeitus Tėvų Jėzuitų vadovybei, Čikagos lietuvių Jaunimo centras gali susilaukti tokio pat likimo kaip ir Pranciškonų Kultūros židiny s Brooklyne. Pastaruoju metu tas klausimas pradėtas svarstyti viešai, kai Lituanistikos tyrimo ir studijų centro vadovai sukviėtė pasitarimą balandžio 3 d. to paties centro Čiurlionio galerijoje. Posėdžiui pirmininkavo prof. dr. Vytautas Bieliauskas, Lituanistikos tyrimo centro direktorių tarybos pirmininkas, atvykęs iš Ohio valstijos.

Jaunimo centre veikia šeštadieninė lituanistikos mokykla, Pedagoginis lituanistikos institutas, Čiurlionio galerija, Lituanistikos tyrimo ir studijų centras, milžiniški lietuvių veiklos archyvai, keliasdešimt tūkstančių knygų lobis ir nemaža muziejinių vertybių. Centre yra puiki salė koncertams su geros kokybės Steinway kilmės fortepionu, kita – mažesnė salė, patogi kavinė mažesnio pobūdžio renginiams, o lauke gražus sodelis, kuriame pastatytas Žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklas, prie kurio mūsų tautinių švenčių iškilmių metu vyksta Lietuvos vėliavos pakėlimai ir atitinkamos apeigos. Šalia yra Jėzuitų vienuolyno patalpos su jaukia koplyčia.

Visa tai buvo sukurta lietuvių suaukotois pinigais. Dabar Tėvai Jėzuitai nutarė nutraukti nuomos sutartį su Lituanistikos tyrimo ir studijų centru dėl nuomojamų patalpų vienuolyno rūsyje. Pasiūlė nuomoti devynis kambarius kitame aukšte už 30,000 dolerių. Lituanistikos centras tokių milžiniškų sumų neturi. Jėzuitų atstovas kun. Antanas Gražulis nustatė terminą iki kurio laiko archyvai turi būti iškraustyti. Esančios patalpos reikalingos šeštadieniniai mokyklai – kartą savaitėje. Vienuolyno kambariai nedideli, tad klasėms netinka, reikia rūsio vaikams. Kadaisė Jaunimo centro klasėse mokėsi 450 mokinių ir visi sutilpo, dabar yra 350 ir nebesutelpa. Paaiškėjo ir tai, kad mokiniai pagal Švietimo departamento valdžios nuostatus negali būti mokomi rūsio patalpose. Taigi, ką daryti? Kun. A. Gražulis yra pasiūlęs išsikelti kitur. Jei tai įvyktų, tai Jaunimo centras turėtų užsidaryti, nes nebegautų nuomos iš Lituanistikos centro už naudojamas patalpas.

Pasitarimo metu paaiškėjo, kad sunki ir vienuolyno piniginė būklė, nes neturi pinigų apmokėti namo išlaikymo išlaidoms – patalpos nešildomos. “Jei mes neišlaikysime patalpų, turėsime palikti Čikagą”, išsitarė kun. A. Gražulis. Daug kartų vestuose susirašinėjimuose ir pasitarimuose žodžiu su Tarybos pirmininku prof. dr. V. Bieliausku jokio sprendimo nerasta, nes Tėvai Jėzuitai (šių pastatų viršininkai) darysią tai, kas jiems geriausia. Jaunimo centrą šiuo metu administruoja specialus komitetas, tad susirinkime buvo siūlyta perimti ir Jėzuitų vienuolyno administravimą, jei tas komitetas sutiktų su naujomis pareigomis. Lietuvių visuomenėje didelis nerimas, kad gali būti, jog mūsų lėšomis pastatytu centru nebegalėsime patys naudotis. Čikagos lietuviams būtų milžiniškas nuostolis ir lietuviškumui išlaikyti neįkainuojama žala. Bijoma, kad šitas Jėzuitų sprendimas daromas ne Čikagoje, o pačiame centre. Aišku, kad reikia pinigų, bet reikia ir tautinio supratimo.

S. Tūbėnas

SIŪLYMAS PRADĖTI APKALTĄ A.PAULAUSKUI
PRIPAŽINTAS PAŽEIDUSIU KONSTITUCIJĄ

Vilnius, balandžio 15 d. (ELTA). Prezidento Rolando Pakso dekretas su siūlymu pradėti apkaltą Seimo nariui Artūriui Paulauskui prieštarauja Konstitucijai. Tačiau ne dėl to, kad šių metų kovo 12 d. pasirašytu dekretu R. Paksas esą siekė vilkinti savo paties apkaltos procesą ir destabilizuoti padėtį valstybėje, kaip Konstituciniam Teismui aiškino dekretą kritikavę Seimo atstovai. Šiuo požiūriu Konstitucinis Teismas ginčijamo dekreto iš viso nevertino. Prieštaraujančiu Konstitucijai jis pripažintas todėl, kad buvo išleistas įgyvendinant ydingą Seimo statuto 230 straipsnio 1 dalies nuostatą, kurioje nukrypstama nuo konstitucinės apkaltos sampratos ir suteikiama teisė siūlyti apkaltos procesą Prezidentui. Pagal Konstituciją šią teisę turi tik Seimas.

Tokį nutarimą ketvirtadienį paskelbė Konstitucinis Teismas, prieš dvi dienas išnaginėjęs Seimo prašyme išdėstytas abejones dėl minėto R. Pakso dekreto.

Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota, kad Respublikos Prezidento teisė siūlyti pradėti apkaltos procesą Seimo nariui nėra tiesiogiai įtvirtinta Konstitucijoje, ji yra įtvirtinta Seimo statute. Prezidento dekretas yra poįstatyminis teisės aktas, išleistas remiantis Seimo statuto, turinčio įstatymo galią, 230 straipsnio 1 dalies nuostata, kurioje Prezidentui nustatyta teisė siūlyti Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui. “Todėl, tiriant ginčijamo Respublikos Prezidento dekreto - poįstatyminio teisės akto - atitikimą Konstitucijai, buvo būtina įvertinti įstatymo galią turinčio akto - Seimo statuto 230 straipsnio 1 dalies - santykį su Konstitucija”, - aiškinama Konstitucinio Teismo nutarime.

Konstitucinis Teismas konstatavo, kad apkalta yra ypatinga parlamentinė procedūra. Pagal Konstituciją, kai apkaltą vykdo Seimas, Konstitucinis Teismas teikia išvadą, ar valstybės pareigūno ar Seimo nario, kuriam pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai. “Jokioms kitoms valstybės valdžios institucijoms Konsti-

tucijoje nėra numatyti įgaliojimai dalyvauti vykdant apkaltą. Jeigu Seimo statute būtų nustatytas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį kokia nors kita valstybės valdžios institucija turėtų įgaliojimus dalyvauti vykdant apkaltą, būtų įsiterpta į Seimo kompetenciją. **Todėl apkalta gali būti inicijuojama tik Seime**”, - pabrėžė Konstitucinis Teismas. Atsižvelgiant į apkaltos instituto svarbą, teisę inicijuoti apkaltos procesą gali turėti tik pakankamai didelė Seimo narių grupė. Įvertinęs Seimo statuto nuostatą, kad siūlyti Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui turi teisę ne mažesnė kaip 1/4 Seimo narių grupė, Konstitucinis Teismas konstatavo, kad ši nuostata atitinka apkaltos konstitucinės sampratos reikalavimus. Kitaip įvertina Seimo statuto nuostata, kad siūlyti Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui turi teisę Respublikos Prezidentas, o dėl Aukščiausiojo Teismo teisėjų bei Apeliacinio teismo pirmininko ir teisėjų - taip pat ir teisėjų garbės teismas. Konstatuota, jog tokiu reguliavimu įsiterpiama į Seimo konstitucinę prerogatyvą vykdyti apkaltą ir yra nukrypstama nuo konstitucinės apkaltos sampratos.

Pagal Konstituciją Prezidentas apskritai neturi teisės siūlyti Seimui pradėti apkaltos procesą asmenims, nurodytiems Konstitucijos 74 straipsnyje - Konstitucinio Teismo pirmininkui ir teisėjams, Aukščiausiojo Teismo pirmininkui ir teisėjams, Apeliacinio teismo pirmininkui ir teisėjams bei Seimo nariams. Remdamasis šiais motyvais, Konstitucinis Teismas nutarė, kad Lietuvos Respublikos Seimo statuto 230 straipsnio 1 dalis ta apimtimi, kuria nustatyta, kad siūlyti Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui dėl šio statuto 228 straipsnyje nurodytų pagrindų (šiurkščiai pažeidus Konstituciją arba sulaužius priesaiką, taip pat paaiškėjus, jog padarytas nusikaltimas) turi teisę Respublikos Prezidentas, o dėl Aukščiausiojo Teismo teisėjų bei Apeliacinio teismo pirmininko ir teisėjų - taip pat ir Teisėjų gar-

bės teismas, prieštarauja Konstitucijai. Taigi Konstitucijai prieštaraujančiu pripažintas ir Prezidento 2004 m. kovo 12 d. dekretas, kuriuo buvo siūloma pradėti apkaltos procesą Seimo nariui A. Paulauskui. Konstituciją pažeidžiančias Seimo statuto normas parlamentariai turės ištaisyti.

Išklausęs Konstitucinio Teismo nutarimą, Seimo vicepirmininkas Vytenis Povilas Andriukaitis žurnalistams sakė nemanęs, kad įstatymų leidėjui nurodyta pareiga ištaisyti savo teisinės klaidas reikštų Prezidento galių ribojimą. “Nėra jokio galių ribojimo. Prezidentas negali turėti galių, kurių jam nenustato Konstitucija. Konstitucija yra aukščiau už Seimo statutą”, - pabrėžė V. P. Andriukaitis. Jo nuomone, nėra jokios būtinybės inicijuoti Konstitucijos pataisas, kurios įtvirtintų Prezidento teisę siūlyti apkaltą, kadangi tai būtų intervencija į Seimo kompetenciją vykdant apkaltą, griauianti visą teisinę apkaltos sistemą. Ginčytame dekrete Prezidentas R. Paksas kaltino Seimo narį A. Paulauską sąmoningai atskleidus informaciją, sudarančią valstybės paslaptį, asmenims, kurie neturėjo leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija. Prezidento nuomone, tuo buvo šiurkščiai pažeista Konstitucija ir sulaužyta Seimo nario duota priesaika. Prezidentas taip pat kaltino A. Paulauską “diskreditavus Lietuvos Seimo, kaip vienos iš valstybės valdžios institucijų, autoritetą, tuo šiurkščiai pažeidus Konstituciją ir sulaužius duotą Seimo nario priesaiką”. Dar A. Paulauskas buvo kaltinamas ir Prezidento institucijos diskreditavimu. Šis dekretas buvo jau antrasis R. Pakso bandymas inicijuoti apkaltą A. Paulauskui. Pirmąjį, vasario pabaigoje pateiktą kreipimąsi, Seimas atmetė dėl netinkamos teisinės formos. Generalinė prokuratūra, anksčiau tyrusi kaltinimus Seimo Pirmininkui A. Paulauskui dėl valstybės paslapties atskleidimo, padarė išvadą, kad jie yra nepagrįsti. Tačiau R. Pakso remiančių Liberaldemokratų frakcijos narių Seime toks prokuratūros atsakymas nepatenkino.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

(Atkelta iš 2 p.)

- **Izraelio** valstybės prokuroras pasiūlė patraukti teismo atsakomybėn premjerą Sharon už kyšių ėmimą.

- **Palestinos** valdžia per premjerą Ahmed Qurei pareiškė viltį, kad Izraelio siūlymas pasitraukti iš Gazos pakraščio gali atgaivinti taikos viltis. Tik

jis reikalauja, kad būtų pasitraukta ir iš Vakarų kranto.

- **Prancūzijos** prezidentas Jacques Chirac po savivaldybių rinkimų, kuriuos laimėjo kairiosios partijos, pakeitė kelis ministrus. Vidaus reikalų ministras Nicolas Sarkozy tapo finansų ministru, Dominique de Villepin iš užsienio reikalų

ministro tapo vidaus reikalų ir Nichel Barnier bus užsienio reikalų ministru.

- **Britanija**, Prancūzija ir Vokietija kritikavo Irano vyriausybę, kad ji toliau tobulina savo atominės energijos reaktorių. Dar neseniai Irano vyriausybė žadėjo sustabdyti centrifugos procesą.



Balandžio 8 d. Maskvoje viešėjo NATO generalinis sekretorius Jaap de Hoop Scheffer, kur susitiko su Rusijos prezidentu Vladimir Putin. NATO nuotr.

SOCIALDEMOKRATAI RAGINA VISAS PARTIJAS REMTI
ČESLOVO JURŠENO KANDIDATŪRĄ

Vilnius, balandžio 15 d. (ELTA). Valdantieji socialdemokratai tvirtina esantys už vieną bendrą partijų kandidatą pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose, tačiau bendras kandidatas, socialdemokratų manymu, galės būti ne kas kitas, o jų pačių iškeltas Česlovas Juršėnas.

"Jeigu politinės partijos iš tiesų siekia bendro kandidato Prezidento rinkimuose, kviečiame visus paremti Česlovo Juršeno kandidatūrą. Atėjo laikas suteikti šansą geriausiam kandidatui. Būtent jis gali nuosekliai pratęsti sėkmingą Prezidento Algirdo Brazausko darbą", - rašoma išplatintame Socialdemokratų partijos pareiškime. Jame, be kita ko, teigiama, kad liberalų ir kitų dešiniųjų partijų kandidatas Valdas Adamkus šioje politinėje situacijoje nesulauktų visuotinio pritarimo.

"V. Adamkaus galimybes rinkimuose silpnina ir jo padarytos klaidos - "Williams"

atvedimas, padaręs Lietuvai milijoninius nuostolius, Rolando Pakso iškėlimas, pasibaigęs tautos supriešinimu", - rašoma socialdemokratų pareiškime, kurį pasirašė partijos vicepirmininkas Vytenis Andriukaitis bei rinkimų štabo vadovas Gediminas Kirkilas.

Socialdemokratų teigimu, šiuo metu reikia tokio kandidato, kuris suvienytų visus, ne tik pelnytų elito pagarbą, bet ir būtų visą gyvenimą praleidęs kartu su paprastais Lietuvos žmonėmis, žinotų jų vargus ir rūpesčius. "Šioje sudėtingoje politinėje situacijoje būtinas ne tik populiarus, bet ir aktyviai veikiantis žmogus, išmanantis savo veiklą ir gerbiantis Konstituciją", - teigia socialdemokratai, pabrėždami, jog šiuos kriterijus geriausiai atitinka būtent jų kandidatas Č. Juršėnas.

Socialdemokratai taip pat pripažįsta Č. Juršeno kandidatūrą iškėlę atsakydami į liberalų veiksmus, kai šie, "nesiderinę su kitomis partijo-

mis, kaip vadinamąjį bendrąjį kandidatą iškėlė buvusį Prezidentą V. Adamkų".

Socialdemokratai pabrėžia, jog jokio partijų tarimosi dėl bendro kandidato pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose nebuvo, į tokius pačių socdemų siūlymus esą niekas nereagavo. "Apie socialdemokratų partijos pirmininką, kaip bendrą kandidatą Prezidento rinkimuose, buvo kalbama tik iki to momento, kai buvęs Prezidentas R. Paksas apkaltos būdu buvo pašalintas iš pareigų. Toks konservatorių ir liberalų vadovų pozicijos pasikeitimas akivaizdžiai parodė jų veidmainystę ir siaurų partinių bei asmeninių interesų siekimą", - rašo socialdemokratų vadovai išplatintame pareiškime.

Opozicijai priklausantys konservatoriai savo ruožtu jau anksčiau kritikavo socialdemokratus, esą būtent jie žlugdo galimą partijų susitarimą dėl bendro visų pagrindinių partijų kandidato.

oficialiai tapus NATO narėmis, vyriausiasis sąjungininkų pajėgų Europoje vadas prisiėmė NATO atsakomybę saugoti ir ginti naująsias nares. Taigi jis yra atsakingas už Lietuvos ir kitų naujųjų NATO narių saugumą. Taip pat sąjungininkų pajėgų Europoje vadas atsakingas už visų NATO operacijų šiame regione planavimą ir vykdymą, jis vadovaus ir NATO operacijoms vykdyti priskirtiems Lietuvos kariniams daliniams. NATO vyriausioji jungtinių pajėgų Europoje vadavietė (SHAPE) įsikūrusi Belgijos mieste Monse. Kaip tik prie šios vadavietės balandžio 15 d. buvo pakelta ir Lietuvos, kaip naujos NATO narės, vėliava. Vėliavų pakėlimą stebėjo visų NATO narių valstybių kariuomenių vadai.

SEIMAS MINĖJO LIETUVOS IR LENKIJOS
BENDRADARBIAVIMO DEŠIMTMETĮ

Seimas paminėjo Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutarties 10-metį. Tą progą laikinasis Seimo irmininkas Česlovas Juršėnas šaukė iškilmingą Seimo posėdį. Lietuvos Seimo vadovo kvietimu jame dalyvauvo Lenkijos Seimo maršalas Marek Borowski. Parlamento galerijoje Č. Juršėnas ir Lenkijos ambasadorius Lietuvoje Jerzy Bahr atidarė parodą "Ježis Giedrojcas ir žurnalo "Kultura" erdvė. Sudėtingas lenkų ir lietuvių dialogas". Šią ekspoziciją parengė Literatūros instituto Paryžiuje Archyvo globos draugija. Parodos atidaryme dalyvavo Lenkų instituto Lietuvoje direktorė Malgorzata Kasner. Seimo Konstitucijos salėje, kur 1994 m. balandžio 26 d. buvo pasirašyta Lietuvos ir Lenkijos tarpvalstybinė sutartis, įvyko parlamento svečių susitikimas su laikinuoju Seimo pirmininku Č. Juršėnu. Pokalbyje dalyvavo Ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas, kuris prieš 10 metų yra pasirašęs šį istorinį dokumentą. Kaip pri-

mena ELTA, derybos dėl Lietuvos ir Lenkijos tarpvalstybinės sutarties vyko 1992-1994 metais. **Lietuvos valstybė iš pradžių kėlė klausimą dėl papildomo protokolo ar kitokio pobūdžio dokumento arba formulės, kuria Lenkijos valstybė pripažintų istorinę klaidą - Vilniaus ir Vilniaus krašto užėmimą XX a. pirmojoje pusėje.** Dėl to šios derybos užtruko, nors abi šalys turėjo tikslą, įgyvendindamos panašius strateginius užsienio politikos tikslus, kuo greičiau sudaryti dvišalę sutartį. Derybų raida ypač suintensyvėjo, kai 1993 m. gruodžio 17 d. su oficialiu vizitu į Varšuvą buvo nuvykęs tuometinis Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas, dvišales problemas aptaręs su Lenkijos Seimo maršalu Jozef Oleksy, tuomet valdančiosios Kairiųjų demokratų sąjungos frakcijos Seime lyderiu, dabar Lenkijos prezidentu Aleksander Kwasniewski, kitais valstybės pareigūnais ir politikais. Istorinė sutartis buvo pasirašyta prieš dešimt metų Vilniuje per prezidento Lech Walęsa vizitą.

LIETUVOS PREZIDENTO RINKIMAI –
BIRŽELIO 13 D.

Pagrindinės parlamentinės partijos nesutaria dėl vieno bendro kandidato pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose ir dabar jau pripažįsta sieksiančios "minimalaus skaičiaus" kandidatų. Pripažįstama, jog rinkimuose socialdemokratų, socialliberalų, liberalcentristų ir konservatorių partijoms gali atstovauti ne mažiau kaip du kandidatai - **Česlovas Juršėnas ir Valdas Adamkus.**

"Iš tiesų tariamės, kad gali būti mūsų partijoms atstovaujantys keli kandidatai, bet dėsime visas pastangas, kad jų būtų minimalus skaičius. Nesakome, kad būtinai turi būti vienas kandidatas ir šiandieną supratome, kad ko gero minimalus skaičius kandidatų tai - Č. Juršėnas ir V. Adamkus", - po įvykusio keturių partijų atstovų susitikimo sakė Tėvynės sąjungos pirmininkas Andrius Kubilius.

Pasak A. Kubiliaus, galutinis "pats rimčiausias partijų sprendimas dėl kandidatų bus priimtas, likus 15 dienų iki pirmojo rinkimų turo". Prezidento rinkimų įstatymas numato, jog būtent šiuo laiku, t. y., likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų pradžios, kandidatai gali atsiimti savo kandidatūras.

Seimas nutarė, kad Prezidento rinkimai įvyks 2004 m. birželio 13 d. drauge su rinkimais į Europos Parlamentą.

Socialdemokratams šiame

susitikime atstovavo Juozas Bernatonis, socialliberalams - Naujosios sąjungos rinkimų štabo pirmininkas Vaidas Pliusnis, Liberalų ir centro sąjungai - jos vadovas Artūras Zuokas, Tėvynės sąjungai - jos pirmininkas Andrius Kubilius.

Socialliberalų rinkimų štabo vadovas V. Pliusnis teigė, jog kol kas kalbėti apie konkrečias kandidatūras dar anksti, ir neatskleidė, ar socialliberalai kels Artūro Paulausko kandidatūrą.

Pasak A. Kubiliaus, pirmajame tokio formato susitikime buvo pasikeista partijų turimais visuomenės nuomonių apklausų duomenimis. Taip pat sutarta akylai stebėti ir analizuoti padėtį toliau, rinktis į reguliarius susitikimus kas savaitę tuo pačiu laiku.

Liberalų ir centro sąjungos pirmininkas A. Zuokas teigė, jog turimos apklausos rodo, kad didžiausius šansus laimėti Prezidento rinkimus turi Valdas Adamkus ir Algirdas Brazauskas. Todėl A. Brazauskui atsisakius dalyvauti rinkimuose, realiausia yra V. Adamkaus kandidatūra. "Pagal tas apklausas, kurių rezultatus šiuo metu mes turi-me, Č. Juršėnas bus antrame rinkimų ture. Šiandieną dar nedrįstame pasakyti, kad jis bus prezidentas, bet antrame ture jis bus tikrai", - žurnalistams sakė J. Bernatonis. *ELTA*

ANTANAS SMETONA

Karolis Milkovaitis

II.

Prezidento 130 metų gimimo ir jo 65 mirties sukakčių minėjimo metu pasakyta kalba 2004 m. kovo 23 d. Los Angeles.

Gimęs 1874 metais, taigi tik 11 metų po Muravjovo žiauriai numalšinto lietuvių sukilimo, Antanas Smetona rado savo tautą merdinčią skurde ir dvasinėje neviltyje. Kilęs iš mažžemių valstiečių šeimos, jis tą ypač pajuto susidūręs su to meto gyvenimo neteisybėmis. Jam, mažamečiui ganant gyvulius gimtojo Užulėnio miške, jo imlus protas pradėjo suprasti ir atskirti, kas yra gera ir priimtina, ir kas yra bloga ir atmes-tina.

Pabaigęs Taujėnų pradžios mokyklą ir kiek privačiai pasimokęs, jis įstojo į Palan-

gos progimnazijos trečią klasę. Baigęs progimnaziją, kaip jau sakytą, galvojo tapti kunigu, bet pakeitęs nuomonę, įstojo į Mintaujos gimnaziją. Gimnazijoje jis tuoj pat įsijungė į slaptą prieš rusišką veiklą. Bet 1896 metų rudenį, už lietuvių mokinių kurstymą neskaityti rusiškai maldos, buvo iš gimnazijos pašalintas. Po didelių pastangų, jo malonės prašymą caro švietimo ministrui patenkinus, buvo vėl priimtas, bet ne į Mintaujos, o į Petrapilio IX gimnaziją, kurią baigė 1897 metais, taigi jau būdamas 23 metų amžiaus. Tais pat metais įstojo į Petrapilio universiteto

teisių fakultetą.

Dar gimnazijoje pasireiškęs stiprus tautinės sąmonės pajautimas ir veržlumas kovoti už tiesą, universitete dar sustiprėjo. 1899 metais, už protestą prieš studentų teisių varžymą, buvo pašalintas iš universiteto, 2 savaites kalintas ir po to ištremtas į Vilnių. Jam šiaip taip pavyko į universitetą grįžti, bet jis buvo sekamas ir 1902 metais už lietuvišką veiklą vėl pašalintas iš universiteto, ir suimtas. Tačiau ir tose sunkiose aplinkybėse jį lydėjo laimė: jam pasisekė greit į universitetą sugrįžti ir tų pačių, t.y. 1902-ųjų metų rudenį universitetą baigti.

Baigęs aukštąjį teisių mokslą Antanas Smetona įsikūrė Vilniuje ir plačiai įsijungė į lietuvišką veiklą. 1903 m. pradžioje pradėjo tarnauti Vilniaus Žemės banke, o 1904 metais vedė Sofiją Chodakauskaitę.

Per ilgai užtrukčiau mėgin-damas išvardinti visus jo nuveiktus darbus. Tačiau pažymėtina, kad per 17-kos metų laikotarpį, t.y. nuo universite-to baigimo 1902 metais iki 1919 metų, kada Lietuvos Vals-tybės Taryba jį išrinko valstybės prezidentu, jis pasižymėjo, iškilo ir buvo žinomas kaip gabus visuomenininkas, laik-raštininkas, knygų autorius, kultūrininkas, politikas, Lietu-

vos valstybės atstatymo reika-lais važinėjęs po užsienius ir taręsis su įvairių valstybių vyriausybėmis. Vadinasi, tap-damas prezidentu, jis jau turėjo platų politinį patyrimą. Kai Valstybės Taryba jį išrinko pir-muoju valstybės prezidentu, jis jau buvo 45 metų amžiaus, tai-gi buvo jau subrendęs vyras.

Laikinais palikę nuošaly 6-rių metų laikotarpį, t.y. nuo 1920 metų birželio 19 dienos, kada jis prezidento pareigas perdavė naujai išrinktam Steigiamojo Seimo pirmininkui Aleksandrui Stulginskiui, iki 1926 m. gruodžio 17 dienos, kada jis antru kartu tapo prezidentu, trumpai žvilgterėkime į Antaną Smetoną privatų žmogų.

Iš išvaizdos jis kažin ar buvo panašus į politiką. Iš pirmo žvilgsnio jis daugiau priminė anų laikų gydytoją, ko-kio banko ar kokios aukštesnės mokyklos direktorių. Jis buvo nesudėtingo būdo, daugiau namų žmogus. Jis vengė dažno svečiavimosi ir eidavo tik ten, kur būtinai buvo reikalinga eiti. Jis buvo jautrus žmogus, kurį jaunos valstybės nepa-sisekimai labai jaudino. San-tykiuose su žmonėmis jis buvo kuklus ir demokratiškas, bet niekada neprarasdavo savo kone aristokratiško orumo.

Jis buvo mokslo žmogus. Paruošęs ir paskelbęs visą eilę darbų iš visuomeninių mokslų

srities, Antanas Smetona 1923 metais buvo pakviestas eiti Lietuvos universiteto humani-tarinių mokslų fakulteto meno teorijos ir istorijos katedros docento pareigas, o vėliau, per-keltas į filosofijos katedrą, buvo patvirtintas pilnu docen-tu. Jis mokėjo visą eilę svetimų kalbų ir be vertėjo laisvai galėjo susikalbėti su prancūzu, vokiečiu, rusu, lenku. Patenki-namai kalbėjo angliškai. Iš senųjų kalbų mokėjo lotynų ir graikų tiek, kad galėjo iš jų laisvai versti. Būdamas moks-lininkas, jis buvo didelis kny-gos, meno ir gamtos mėgėjas. 1932 metais Vytauto Didžiojo universitetas jam suteikė filo-sofijos garbės daktaro laipsnį.

Susipažinę su Antanu Sme-tona žmogumi, dabar žvilg-terėkime į Antaną Smetoną politiką: prezidentą ir jo vado-vaujamos valstybės santvarka.

Antano Smetonos tautinės krypties valstybinė santvarka gimė ne iš karto. Jo mintyse il-gai kaitaliojosi ir vystėsi įvairių krypčių galimybės, ir jis ilgai save laikė dešiniuoju liberalu, siekiančiu Lietuvos gerovės la-bui suderinti kraštutines politi-nes sroves. Kitais žodžiais ta-riant, jis siekė tautinės vieny-bės, kovodamas ne prieš pačias atskirtas sroves, bet prieš jų tarpusavio nesantaiką, prieš jų nepaisymą bendrų tautos ir valsty-bės reikalų. (Bus daugiau)



Dalis svečių Los Angeles Tautiniuose namuose klauso paskaitos apie prezidentą Antaną Smetoną.



Dr. Algimantas LIEKIS



MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)

XXXXIX

Suvažiavimas patvirtino naujo, socialdemokratinio tipo - **savarankiškos LKP programinius dokumentus** - iš **galingosios, neklystančios SSKP pamatų** buvo ištrauktas stambokas blokas - Lietuvos partinė organizacija; buvo sudarytos sąlygos ir buvusiems LKP nariams pasirinkti: **su okupantais, ar Laisvėn besiveržiančia savo, Lietuvių Tauta? Tai iš dalies irgi prisidėjo ne tik prie SSKP, bet ir visos SSRS, kaip sistemos, griuvimo.**

Suvažiavimas savarankiškos LKP CK pirmuoju sekretoriumi patvirtino A. Brazauską, antruoju - V. Beriozovą, LKP CK sekretoriais - J. V. Paleckį, K. Glavecką. Buvo išrinkti 176 LKP CK nariai, tarp jų aktyviausi Sąjūdžio Seimo ir jo Tarybos nariai - B. Genzelis, R. Gudaitis, B. Kuzmickas, R. Ozolas ir daugelis kitų. Beje, rinkimų, užkulisuose "sprendžiamą" žodį kai kuriais atvejais tebeturėjo senoji nomenklatūra, - tai jos veikėjai paskutinį momentą prieš pat balsavimą taip sumaniai "pakoregavo" kandi-

datų biuletenius, kad niekas ir nepastebėjo, jog neliko jame ypač radikaliai nusiteikusių LKP pertvarkytojų pavardžių, tarp jų ir šių eilučių autoriaus, o atsirado tokių, kurie nelabai ir suvokė, kas ta "savarankiška LKP", pateko ir didžioji dalis senojo LKP CK narių, kurie tenorėjo išlikti valdžioje, nepaisant kokioje.

Dėl to ir šių eilučių autorius po suvažiavimo, gruodžio 27 d., "Respublikos" laikraštyje interviu klausė: **"Ar savarankiška KP ves į nepriklausomą Lietuvą?"** Ir atsakė: "Tautišką giesmę" komunistai giedojo gražiai, įkvėpti, tačiau abejonė tebus mūsų tautos siekių perpetuum mobile. [...] Džiaugiuosi, kad galėjau prisidėti prie SSKP Lietuvos partinės organizacijos suskaldymo, prie savarankiškos LKP su savo Programa ir Statutu, turinčios tikslą atkurti Nepriklausomą Lietuvą, atkurti joje demokratinę teisinę visuomenę. [...] Ar sugebės LKP pateisinti tuos lūkesčius? [...] Centro Komiteto narių rinkimas, kova dėl "vietos po saule" kelia nerimą...] Deklaracijas pri-

imti lengviau negu jas įgyvendinti. Pesimistiškai nuteikia, kad komisija nepaisė pirminių organizacijų siūlymų, pateikiant balsavimui kandidatus į Centro Komitetą - juos pasirinko senoji nomenklatūra, o suvažiavimo delegatai pabuvo "balsuotojais". Be to, paliko nuosėdų ir kai kurių delegatų nuolatinis veržimasis į tribūną, kad parodžius save, lyg ir buvusį šventųjų mūsų tautos idealų sargyboje. [...] Ir reorganizuotą savarankišką LKP, atrodo, reikės temp-ti į Nepriklausomybę, kaip iki šiol į pačios "savarankiškumą".

Ir nebuvo apsirakta. Į savarankišką LKP perėjo ne tik nepriklausomos Lietuvos šalininkai, bet ir įvairiausi prisi-plakėliai, kuriems svarbiausia - valdžia ir pinigai. Savarankiškos LKP įsikūrimas padėjo išlikti seniesiems buvusios partijos ryšiams, santykiams, susiformavusiems aukštuosiuose jos sluoksniuose ("partinei mafijai"), galintiems gerokai paralyžiuoti ir nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Bet tuomet tai mūsų nesuvokta, kaip nesuvokta,



1970 metais Čikagoje ruošią parodą "Pažink savo priešą komunizmą" apžiūri Lietuvos pasiuntinybės reikalų vedėjas Washington'e Stasys Lozoraitis, Jr., Lietuvos Genaralinis konsulas dr. Petras Daužvardis, buvęs LR užsienio reikalų ministras Stasys Lozoraitis iš Romos ir vienas tos parodos organizatorių Domas Adomaitis. Vaclovo Noreikos nuotr.

kad taip greitai gali žlugti ir visa SSKP, SSRS.

Tuo metu LKP atsiskyrimas nuo SSKP, "naktinės" partijos - "LKP ant SSKP platformos" susidarymas padėjo išryškinti, kas yra kas, kas yra Lietuvos valstybingumo atkūrimo šalininkas, o kas - jo priešininkas. Buvo, kaip sakytą, suduotas pirmasis didžiulis smūgis SSKP.

"VYRESNIOJO BROLIO" PAMOKA

1989 m. gruodžio 25 d. Maskvoje buvo sušauktas specialus neeilinis SSKP CK ple-

numas ryšium su LKP XX suvažiavimo nutarimais. Išvykstantiems į plenumą savarankiškos LKP vadovams buvo surengtas didelis palydų mitingas Vilniuje, Gedimino aikštėje. Mitingą pradėjęs SSRS liaudies deputatas akad. E. Vilkas pasakė, kad Lietuvos žmonės labai susirūpinę dėl SSKP pažiūros į LKP XX suvažiavimo nutarimus ir kad SSKP turėtų rimtai imtis savo pertvarkos, o ne tvarkyti svetimus reikalus. Lietuvos komunistai turį savo tikslus ir žiną, ką jiems daryti.

(Bus daugiau)

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VADOVYBĖS PAREIŠKIMAS

Prieš kelias dienas Lietuvių fondo narius pasiekė Lietuvių fondo vadovybės kvietimas į metinį Lietuvių fondo narių suvažiavimą 2004 m. gegužės 8 d., Lemonte, Pasaulio lietuvių centre. Prie kvietimo pridėta Lietuvių fondo Tarybos rezoliucija, kurioje siūloma, kad suvažiavimo metu būtų panaikinti dabar galiojantys Lietuvių fondo įstatai ir priimti nauji.

Naujų įstatų projekte JAV Lietuvių Bendruomenė nebedalyvauja Lietuvių fonde, kaip buvo per 43 metus, nuo pat Lietuvių fondo įkūrimo. Lietuvių Bendruomenė yra “išjungiamo” iš darbo Pelno skirstymo komisijoje, nebelieka dabartiniuose įstatuose numatyta pareiga užtikrinti skaidrumą, ypač (tikėkimės, kad to niekuomet nebus) Fondo likvidavimo atveju.

Pažymėtina, kad JAV Lietuvių Bendruomenė atsisakė savo kuriamo Geležinio fondo ir su Milijoninio fondo iniciatoriais 1961 m. sutarė, kad steigiamas “vienas bendras Lietuvių fondas prie JAV Lietuvių Bendruomenės” (protokolas nr. 5, V. Ignaitis, *Lietuvių fondas*, psl. 31-32). JAV Lietuvių Bendruomenė buvo uoli ir darbinga talkininkė ugdant Lietuvių fondą. Per pirmąją Lietuvių fondo veiklos dvidešimtmetį, 64 JAV Lietuvių Bendruomenės apylinkės surinko ir įmokėjo į Lietuvių fondo išdą 1,789,294 dol. (tai tuomet sudarė 86% Lietuvių fondo kapitalo). Fondo pradininkai nuveikė nepaprastą darbą. Buvo padėtas finansinis pagrindas ir taip pat suteiktas Lietuvių fondui taip būtinas juo pasitikėjimo užnugaris, kuris Fondą lydėjo visus jo veiklos metus. Lydi ir dabar. Be galo svarbu visuomenės pasitikėjimą išlaikyti ir pateisinti - vienašališkai nenutraukti bendradarbiavimo su JAV Lietuvių Bendruomene saitų.

Lietuvių fondo pateiktame naujųjų įstatų projekte yra ir kitų probleminių pakeitimų. Neriimą kelia pašalinimas iš įstatų kai kurių saugiklių. Gaila, kad apie šitokią esminį Lietuvių fondo pasikeitimą nežino plačioji visuomenė. Naujieji įstatai nebuvo aptarti spaudoje. Apie naujuosius įstatus su Lietuvių fondu neturėjo progos tartis JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybė.

Kreipiamės į Lietuvių fondo vadovus prašydami š.m. gegužės 8 d. įvyksiančiame metiniame suvažiavime nepateikti tvirtinti naujųjų Lietuvių fondo įstatų projekto. Skubėti nėra reikalo. Savo ruožtu JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybė darbingai dalyvaus kuriant ir tobulinant Lietuvių fondo įstatus.

Kreipiamės ir į Bendruomenės žmones, visus, kuriems rūpi išsivijoje tautinis išlikimas, Lietuvių fondo narius bei rėmėjus ir labai nuoširdžiai prašome:

- **įsigilinti** į siūlomą įstatų projektą
 - **nepritarti** kraštutiniam ir žalingam posūkiui, kuris nutrauktų ilgametes bendradarbiavimo tarp JAV LB ir LF tradicijas ir tvarką
 - **pareikšti savo nuomonę** viešuose pokalbiuose, diskusijose ir spaudoje
 - **dalyvauti LF metiniame suvažiavime** ir balsuoti prieš galiojančių įstatų panaikinimą ir pateikto įstatų projekto priėmimą
 - o jei negalite patys dalyvauti LF narių suvažiavime, prašome **perleisti savo balsus** (‘proxies’) JAV LB Krašto Valdybai ir siųsti juos Krašto Valdybos vicepirmininkei Dr. Laimai Karosienei, 3 Oak Gate Dr., Branford, CT 06405.
- Siūlome susimąstyti ir Lietuvių Bendruomenės, ir Fondo žmonėms (daugeliu atvejų esame vieni ir tie patys žmonės): neleiskime išsivyrėti susiskaldymui tarp dviejų iš mūsų pagrindinių JAV lietuvių institucijų.

Regina Narušienė
JAV LB Prezidiumo pirmininkė

Vaiva Vėbraitė
JAV LB Krašto Valdybos pirmininkė

(Apmokėtas JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybės pareiškimas)



Rusijos gynybos ministras Sergey Ivanov, per susitikimą Maskvoje, spaudžia ranką NATO generaliniam sekretoriui Jaap de Hoop Scheffer. NATO nuotr.

LIETUVIŠKOS SPAUDOS
ATGAVIMO
100-ČIO JUBILIEJUS

Programą atlieka:

Aktorius EGIDIJUS STANČIKAS
Solistas MINDAUGAS JANKAUSKAS

Balandžio 30 d., penktadienį, 7 v.v.

Dievo Motinos parapijos auditorijoje

Bilietai 10 dol. ir 15 dol. platinami
Dievo Motinos parapijos svetainėje ir
pas Algį Gudėną tel.: 216 481 0465

RENGIA CLEVELANDO LB APYLINKĖ
GLOBOJA JAV LB KULTŪROS TARYBA

1926 M. GRUODŽIO 17 DIENOS
PERVERSMAS

V.

Mūsų skyriaus patalpos buvo komendantūros namuose, antrame aukšte. Iš vyriausio štabo kelis kartus skambino telefonu, reikalaudami mūsų skyriaus viršininko. Bet jo nebuvo, ir niekas nežinojo, kur jis.

Visi perversmo vadai buvo gerai žinomi ir populiariūs kariuomenėje. Gen. št. majoras P. Plechavičius buvo žinomas kaip labai drąsus kavalerijos karininkas, neseniai baigęs (labai gerai) čekoslovakų karo akademiją. Nepriklausomybės pradžioje jis buvo pasižymėjęs savo veiksmais prieš bolševikus Žemaitijoje, Sedos apylinkėse, kur tada jis su savo broliu vadovavo lietuviams partizanams. Dabar jis ne tik užėmė kariuomenės vyriausiojo štabo viršininko vietą bet pasidarė ir visos Lietuvos diktatorium. Jo padėjėjas, dabar

einąs vyriausio štabo viršininko pareigas, gen. št. plk. Skorupskis, per kovas už Lietuvos nepriklausomybę pasižymėjęs karininkas, gerai vadovavęs I-jam pėstininkų pulkui. Naujasis Kauno karo komendantas gen. Glovackis per karą už Lietuvos nepriklausomybę ypač pasižymėjęs savarankiškoje kovoje su bolševikais. Pulkininkas Petraitis, dabartinis Kauno įgulos viršininkas, drąsus karininkas, suvaidinęs bene svarbiausią rolę šiame perversme, nes perversmo vadams atidavė stipriausią jėgą - visą 2-ąjį pėstininkų pulką. Iš kitų aktyvių perversmo dalyvių buvo žinomi kai kurie jaunesni karo aviacijos, šarvuočių rinktinės, karo technikos, husarų pulko ir kitų Kauno įgulos dalių karininkai.

Pirmą perversmo dieną visi-

ems buvo aišku, kad dabar komunistuojantieji gaivalai tikrai bus sutvarkyti. Tačiau buvo ir rūpesčių, nes, iš vienos pusės, dar nebuvo žinoma, kaip reaguos visi kiti, perversme nedalyvavę, pulkai, o iš antros pusės buvo žinoma, kad visi perversmo kariniai vadai buvo drąsūs ir atkaklūs. Tad galima buvo laukti arba naujų neramumų arba naujų neapgalvotų žygių, kurie galėtų dar labiau sukomplikuoti ir šiaip jau komplikuotą ir pavojingą padėtį.

Vyriausias štabas vis ieškojo mūsų skyriaus viršininko. Telefonas nuolat skambėjo. Bet viršininko nebuvo. Apie vidurdienį paskambino telefonu pulkininkas Skorupskis. Jis ieškojo mūsų viršininko. Jo dar nebuvo. Pakvietė padėjėją prie telefono ir klausė, kur viršininkas.

Šis atsakė, kad nežinąs. Tada jis buvo paklaustas, kurie karininkai esą skyriuje. Sužinojęs visų mūsų pavardes, kiek palaukė (matyti, su kažkuo pasitarė) ir po to įsakė, kad kapitonas Raštikis tuoj ateitų į štabą pas Plechavičių. Buvau nustebęs, kodėl aš buvau dabar ten reikalingas. Nuėjau.

Gatvėje prie štabo vaikščiojo kariniai patruliai. Štabo kieme stovėjo šarvuotis. Pačiame štabe labai daug karininkų, ypač aviatorių.

Mjr. Plechavičių radau administracijos valdybos viršininko kabinete. Pilnas kambarys karininkų. Visas sukilėlių štabas.

“Kur skyriaus viršininkas pulkininkas...”, buvo pirmas Plechavičiaus klausimas.

“Nežinau. Bet yra jo padėjėjas majoras...”, atsakiau.

“Kas naujo jūsų skyriuje?”

“Nieko. Bet skyriaus viršininko padėjėjas, manau, daugiau žino. Aš esu tik Lenkijos kariuomenės sekcijos vedėjas”. “O ką dabar daro lenkai?”

Suglaustai papasakojau apie lenkų kariuomenės dislokaciją Vilniaus krašte, apie paskutinius įvykius Vilniuje, Gardine ir pačioje Lenkijoje. Šį tą paaiškinau ir ant sienos kabančiame žemėlapyje.

“Ar lenkai mus puls?”

“Ne, nepuls”, atsakiau, gal ir per drąsiai.

“Tikrai?”

“Manau, kad taip”, patvirtinau savo nuomonę.

“Gerai. Dabar eikite, vadovaukite skyriui ir žiūrėkite lenkus”, gavau įsakymą.

“Bet, pone majore, mūsų skyrius turi viršininką pulkininką..., be to, yra jo padėjėjas majoras...”, pasipriešinau.

“Ne, tamsta skiriamas skyriaus viršininku”, dar kartą patvirtino Plechavičius. Plk. Skorupskis dar pridėjo, kad šis paskyrimas būsiąs dar patvirtintas raštu.

(Bus daugiau)

Ištrauka iš Petro Jurgėlos knygos “Gen. Povilas Plechavičius”

ELIZABETH, NJ

MINĖJO
NEPRIKL AUSOMYBĖS
ŠVENTĘ

Kad ir kiek pavėluotai, tačiau šiame telkinyje Vasario 16 buvo šiemet paminėta vasario 29. Minėjimas prasidėjo pamaldomis lietuvių Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčioje. Jų metu vaikų choruiakas, Birutės Mockienės paruoštas, giedojo lietuviškas giesmes. Po mišių visi persikėlėme į parapijos salę. Tik į ją įžengę išvydome and sienų skoningai išstatytus Rimgaudo Prancevičiaus įvairių drožinių ir tapybos darbus. Šis kaunietis reiškiasi įvairialype savo kūryba: jis drožia kankles, kaukes, skulptūras, o jo dailės darbai primena liaudies meno ištakas. Beje, Rimgaudas Prancevičius jau yra išleidęs ir savo eilių poeziją. Kitoje sienoje buvo išstatyti grafikės Audronės Mačiūnaitės foto koliažai, viso 12 darbų. Tai yra tapybos ir grafikos technika, kur ant popieriaus lakšto prilipdoma skirtingų medžiagų, pvz. spalvoto popieriaus, audinių ar skiedrų gabalų. Šalia jų dar piešiama ar tapoma. Tokia technika yra būdinga modernistinei dailei.

Minėjimas prasidėjo visiems sugiedant Amerikos ir Lietuvos himnus. Šventei pritaikytą maldą perskaitė Vytautas Masiūnas. Savo trumpame atidarymo įvade apylinkės pirm. Julius Veblaitis prisiminė, kad šimtmečių eigoje po pasaulį pasklidę žydai savo švenčių proga vieni kitiems linkėdavo sekančiais metais susitikti Jeruzalėje, o mes lietuviai, nepraradę vilties per okupacijos negandas meldėm Dievą sulaukti laisvos Lietuvos. Ir pagaliau, lyg stebuklas, tai ir įvyko. Redaktorė Bindokienė yra taikliai išsireiškusi, kad Vasario 16 ir Kovo 11 - tai buvo tautos pavasaris viduržiemyje, o kasmetiniai nepriklausomybės minėjimai mums buvo kaip tautinio patriotizmo vitaminai. Toliau Veblaitis prisiminė preziden-

to apkalto Lietuvos "politinių žemės drebinimą" ir elementaraus teisingumo stoka. Jau esąs sukurtas ir naudojamas net naujas "žemėgrobių" žodis. Tauta supriešinta ir nusivylusi, o prezidentui nepasirodė verti dėmesio nei Konstitucinio teismo nutarimai, nei seimūnų komisijos išvados, nei pagaliau Bažnyčios hierarchų pareikšta nuomonė. Lietuvos spaudoje pasirodo ir šiurpą keliančių pranašavimų: esą tauta pamažu nyksta. To išnykymo priežastys nurodomos: savižudybės, besaikis girtuokliavimas, mažėjantis prieauglis ir jaunimo bėgimas iš Lietuvos. Pesimistai jau yra numatę ir to išnykimo laiką - 50 metų. Atseit po mūsų - nebebus mūsų. Skamba kaip kokia apokalipsė arba "doomsday".

Po įvado jis pristatė šios dienos kalbėtoją dr. Eloną Višnienę, atvykusią iš Yale universiteto. Dr. Vaišnienė kalbėjo visai laisvai ir jos mintys buvo dėmesingai išklausytos. Savo kruopščiai paruoštoj kalboj, dr. Elona Vaišnienė peržvelgė Amerikos Lietuvių emigrantų vaidmenį metų tėkmėje. Pvz. 1918 metais kovo 13-14 lietuviai buvo surengę didžiulę manifestaciją Madison Square Garden, New Yorke. Buvo suvažiavę 1200 atstovų net iš 13 valstijų. Tai buvo stiprus dvasinis ir politinis nusiteikimas už Lietuvos Nepriklausomybę ir už valstybę kurioje "visi piliečiai turėtų lygias teises ir visų rasių, visų tikėjimų, abiejų lyčių". Tai buvo nuostabaus patriotinio nusiteikimo pavyzdys! Atsiminkime, kad tais laikais viskas buvo planuojama laiškais, ne telefonu, ne elektroniniu paštu ar faksais." Galime tik įsivaizduoti kiek reikėjo pastangų, pav. kelionei iš Wisconsin į New Yorką, o dar rūpesčiai dėl kelionės išlaidų ir nakvynės. Ta karta statė bažnyčias, kūrė laikraščius, pirkto Lietuvos paskolos lakštus ir į Lietuvą atvežė krepšinį. Antroji pokario pabėgėlių banga kūrė lietuviškas šeštadienines mo-

kyklas, Lietuvių Bendruomenę, fondus. Išleido 36 tomų lietuvišką ir 6 tomų anglišką enciklopedijas ir daug knygų. Dabar trečioji banga jau po truputį jungiasi į Bendruomenės veiklą, dalyvauja sporto varžybose, leidžia savo laikraštį ir turi įsteigę keletą Interneto tinklapių.

Loretos Stukienės pastangom buvo gauta New Jersey gubernatoriaus proklamacija, kurią ji pati ir paskaitė. Meninėje dalyje pasirodė dr. Vinco Kudirkos Elizabetho šeštadieninės mokyklos vaikai. Jie deklamavo ir dainavo *Mano Vytis ir Trispalvė*, muz. Aloyzo Žilio, *Daina iš širdies*, muz. Ritos Klierienės, *Mūsų daina*, muz. Gintaro Abariaus, *Vilkas šieną bepjaunąs*, liaudies daina, *Mažiems ir dideliams*, muz. Benjamino Gorbulskio *Žemė Lietuvos*, muz. Kazio Vasiliausko.

Mažuosius dainininkus paruošė muzikė Birutė Mockienė, o eilėraščius - Danguolė Didžbalienė. Padainavę vaikai dar pašoko vieną tautinį šokį. Pasirodė ir suagė Liepsnos šokėjai, pašokdami tris šokius. Juos paruošė Žaneta Bublienė. Toliau jaunuolis Gregory Cash, violenčle išpūdingai pagrojo vieną J. S. Bach'o siuitos dalį. Tada prie jo prisijungė Julius Veblaitis, smuiku ir Birtuė Mockienė fortepijonu ir šis trio atliko dar dvi prancūzų kompozicijas.

Kaip ir praeityje taip ir šiemet buvo renkamos aukos. Rimantas Bitėnas dalyviams paaiškino aukų svarbą ir kam jos naudojamos. 70 šeimų suakojo \$3,800. Aukos buvo paskirstytos: \$2,000 Bendruomenei, \$960 - Tautos fondui, \$420 - A.P.P.L.E., \$300 - Tautinių šokių grupei ir kitiem po mažiau.

Po minėjimo visi buvo pakviesti užkandžiams ir prie lietuviško alučio, kavutės ir kitų skanumynų. Vaišės paruošė Julija Jasaitienė, Birutė Pocienė, Valė Kligienė ir Alfonsas Jarmas. Trokštančius pagirdė

Rimantas Bitėnas ir Frank Ruzga. **Julius Veblaitis**

CLEVELAND, OH

JURGINĖS PADANGĖJE

Atvelykio sekmadienį Šv. Jurgio parapijoje pradėtas 2005 metų Mišių tvarkaraštis. Pavieniai asmenys ir organizacijos, kurie pageidauja pasirinkti ypatingas datas ateinančių metų Mišioms, yra kviečiami tai dabar atlikti. Įprasta auka Mišioms yra 10 dol. Kartu primenama, kad dar yra likusios kelios laisvos datos.

Gegužės 9 d. sekmadienį Šv. Jurgio parapija švęs Motinos dieną. Tą dieną 10:30 val. ryto bus aukojamos ypatingos Mišios už gyvas ir mirusias motinas. Motinos dienos korteles ir dvasinės puokštės vokus rasite gale Bažnyčios arba ant stalelio pirmo aukšto priebutyje. No-

rintieji, kad jų motinos būtų prisimintos Motinos dienos Mišiose, kviečiami įteikti dvasinės puokštės vokus aukų rinkėjams prieš gegužės 9 d. Parapijos Taryba parengs Motinos dienos priešpiečius parapijos salėje. Visi kviečiami juose dalyvauti.

Balandžio 23 d., penktadienį, yra Šv. Jurgio mūsų parapijos globėjo šventė. Jis buvo Romos šimtininkas, kuris tapo krikščioniu ir buvo nukankintas už savo tikėjimą. Visi yra skatinami melstis į Šv. Jurgį, kad Jo užtarimu būtume apsaugoti nuo skriaudų, o mūsų bendruomenė ištikima savo misijai - tarnauti Bažnyčiai ir visuomenei.

Gerardas Juškėnas



Sesės Genutė Tamošiūnaitė, Elena Juodišiūtė, Ramunė Bartuškaitė ir Alytė Cepulytė pasiruošusios visus aptarnauti.

PILĖNŲ TUNTE

Po sėkmingos Kaziuko mugės Pilėnų sk. tuntas kovo 22 d. vėl grįžo į pirmadienio vienetų sueigas. Kovo 29 d. skautai ir prit. skautai dalyvavo Lietuvos priėmimo į NATO minėjime Dievo Motinos par. salėje. Balandžio 5 d. ir 19 d. buvo įprastos vienetų sueigos. Balandžio 25 d., sekmadienį, Šv. Jurgio šventės iškilminga sueiga ir pusryčiai bus Dievo Motinos par. viršutinėje salėje, kur įvyks vilkiukų ir skautų įžodžiai. Po sueigos tuntas dalyvaus 10:00 val. ryto Mišiose šventovėje. Tuntas kviečia sk. šeimas dalyvauti šioje sueigoje.

Balandžio 26 d., pirmadienį, 7:00 v.v. bus speciali sueiga vilkiukams ir skautams Michaels Craft Center prekyboje, kurią praves tos prekybos tarnautojai. Kiekvienas tos sueigos dalyvis pasidarys raketa. Šios sueigos dalyviai registruojasi pas tuntininką iki balandžio 10 d.

Gegužės 3 d. ir 17 d. bus vienetų sueigos. Gegužės 8 d. iškyla dviračiais į Cuyahoga Valley Nat'l Park. Gegužės 24 d. pirmadienį 7:00 v.v. veiklos metų užbaigimo iškyla su Neringos tunto sesėmis North Chagrin Metroparko paupio giraitėje (River Grove II prie Winter Sports Area, iš Chagrin River Rd. Rt. 174).

Birželio 12-19 d. skautų ir skaučių vasaros stovykla kartu su Detroito skautija Dainavoje. Tai bus ypatinga proga jaunoms šeimoms (giliukams su tėvais) ir vilkiukams pastovyklauti gamtoje. Tėvai rūpinasi sk. kelione, o tuntas parūpins palapines stovyklaujantiems tunto nariams. Tuntas prisidės prie kiekvieno tunto nario stovyklinio mokesčio po 75 dol. asmeniui. Registruotis pas tuntininką iki gegužės 1 d., sumokant pilną stovyklavimo mokestį. Užsiregistravę stovyklautojai gaus pilną informaciją bei reikalingas anketas.

v.s. Gerardas Juškėnas

CHICAGO, IL

PRANEŠIMAS

Jungtinių Amerikos Valstijų Bendruomenės Vidurio vakarų apygardos metinis suvažiavimas įvyks balandžio 24-tą dieną, 9 val. ryto Pasaulio lietuvių centro Bočių menėje. Kviečiame visus, kurie domisi Vidurio Vakarų veikla, Kazimierinių kapinių likimu, Lietuvių Fondo įstatų pakeitimu, lietuvių iš laikymu Amerikoje ir kitais lietuviams svarbiais reikalais.

Užsiregistruoti arba gauti daugiau informacijos skambinkite Aušrelei Sakalaitei, tel. (630)243-6302.



Iškilmingas Kaziuko mugės atidarymas. Iš kairės: Virginija Juodišiūtė-Rubinski, Julytė Totoraitytė, kerpa juostą dr. Giedrė Matienė, Irena Giedrienė, Edvinas Vaicikauskas.

LIETUVA IR PASAULIS

Greita Belgijos pilotų reakcija. (ELTA) Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius, penktadienį per surengtas Zokniuose NATO lakūnų pratybas atkreipė dėmesį, kad belgų kariškiai dukart greičiau nei per nustatytas 15 minučių sureagavo į signalą apie tariamą oro erdvės pažeidimą.

Pratybas stebėjo ir Lino Linkevičiaus kolega iš Latvijos Atis Slakteris. L.Linkevičius teigė su A.Slakteriu aptarė sąjungininkų misiją ir abiejų šalių karinių oro pajėgų reikalus.

L.Linkevičius Lietuvos radijui sakė, kad, nei Lietuva, nei Latvija neplanuoja sekti Estijos pavyzdžiu, kuri ketina įsigyti šešis naujus naikintuvus, tinkamus atlikti "oro policijos" funkciją taikos metu.

Lietuva ir Baltarusija bendradarbiaus. Lietuvos Vyriausybė prašo šalies vadovą pateikti Seimui ratifikuoti sutartį su Baltarusija dėl bendradarbiavimo katastrofų, stichinių nelaimių bei didelių avarijų prevencijos srityje ir likviduojant jų padarinius. Ši sutartis buvo pasirašyta pernai gruodžio 16 dieną Vilniuje. Pagal dvišalę sutartį šalys įsipareigoja teikti operatyvią pagalbą siekiant apsaugoti žmones, aplinką ir turtą, nelaimės atvejais sutartyje numatyta supaprastinta sienos kirtimo tvarka. Analogiškas sutartis Lietuva dar turi su Vokietija, Lenkija, Vengrija, Latvija ir Ukraina.

Lietuvos ambasada Gruzijoje. Nuo liepos Gruzijos sostinėje Tbilisyje bus įsteigta Lietuvos ambasada. Tokį sprendimą priėmė Vyriausybė. Tikimasi, kad diplomatinis atstovavimas suaktyvins dvišalius santykius, ekonominių bendradarbiavimą, prisidės prie NATO ir ES bendradarbiavimo strategijos Pietų Kaukazo regione kūrimo bei įgyvendinimo. Vyriausybei pritarus siūlymui steigti ambasadą Tbilisyje, bus atsisakyta ankstesnių planų steigti Gruzijoje generalinį konsulatą, kadangi jis, iš esmės vykdydamas tik konsulines funkcijas, negalėtų užtikrinti Lietuvos politinių tikslų šiame regione įgyvendinimo. Gruzijos ambasada Vilniuje atidaryta pernai rugsėjį.

Lietuva padės Ukrainai. Daugiau nei prieš tris savaites oficialia NATO nare tapusi Lietuva padės Ukrainai šio šalies kelyje į Sąjungą. Tai balandžio 15 d. po susitikimo su Ukrainos gynybos ministru Jevgenijum Marčuku sakė krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius.

"Vertiname, kad Ukraina 2002 metais, kuomet mes pasirašėme sutartį dėl karinio bendradarbiavimo, buvo pirmoji šalis iš NVS grupės, kuri oficialiai palaikė mūsų siekį tapti NATO nare. Todėl mes jaučiame ir moralinę, ir dabar jau praktinę galimybę, paremti jų kelią į NATO. Kiek galėsime, mes palaikysime šiuos Ukrainos siekius", - sakė L.Linkevičius. Jis teigė, kad Lietuva padės ukrainiečiams vykdant jų karinę reformą, formuojant karines doktrinas, koncepcijas, biudžeto bei resursų planavimą.

"Lietuva pasirengusi dalintis su Ukraina integravimosi į ES ir NATO patirtimi, glaudžiau bendradarbiauti karinių reformų srityje", - pabrėžė laikinasis valstybės vadovas, kuris balandžio 18 d. išvyksta oficialaus vizito į Ukrainą.

L.Linkevičius sakė, kad ukrainiečius taip pat labai domina Lietuvos krašto apsaugos ministerijos ryšių su visuomene patirtis. Anot jo, J.Marčukas sakė, kad juos domina viskas, kas susiję su praktiniais žingsniais integracijoje į NATO.

Į Lietuvą oficialaus vizito atvykęs Ukrainos gynybos ministras susitiko su laikinuoju prezidentu Artūru Paulausku, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininku Alvydu Sadecku ir kitais komiteto nariais. Su Lietuvos pareigūnais J.Marčiukas ketino aptarti dvišalį bendradarbiavimą gynybos srityje ir jo plėtros galimybes. Šis vizitas - pirmas užsienio šalies gynybos vadovo oficialus apsilankymas po to, kai Lietuva kovo 29-ąją tapo NATO nare. Ukraina su Aljansu bendradarbiauja pagal 1997 metais pasirašytą išskirtinės partnerystės chartiją, kuri numato bendradarbiavimą ir konsultacijas konfliktų prevencijos, krizių valdymo, taikos palaikymo ir humanitarinių operacijų, civilinės saugos, pasiruošimo katastrofoms ir nelaimėms, gynybos reformos srityse. Šiuo metu 30 Lietuvos karių dalyvauja KFOR misijoje Kosove bendro Ukrainos ir Lenkijos bataliono POLUKRBAT sudėtyje. Abi šalys turi savo taikdarių kontingentus Irake - ten tarnauja 120 Lietuvos ir 1800 Ukrainos taikdarių.

Lietuvos ir Kinijos kultūros ministerijų programa skatins dialogą tarp šių šalių kultūrų. Siekiant remti bei skatinti abipusius kultūrinius mainus tarp Kinijos ir Lietuvos, Vilniuje pasirašyta Lietuvos Respublikos ir Kinijos Liaudies Respublikos kultūros ministerijų kultūrinių mainų programa 2004-2006 metams. Programą pasirašė kultūros ministrė Roma Žakaitienė ir Kinijos ambasadorius Chen Yuming.



Rusijos užsienio reikalų ministras Sergey Ivanov (kairėje) ir NATO generalinis sekretorius Jaap de Hoop Scheffer balandžio 8 d. Maskvoje pasitarimo metu. NATO nuotr.

AIRIŲ SPAUDOJE - KALTINIMAI LIETUVIAMS ANTISEMITIZMU

Laikraštis *The Irish Times* penktadienį išspausdino skaitytojo laišką, kuriame pastarasis rašo, kad lietuviai nesistengia atsisakyti savo antisemitiškos praeities.

Skaitytojas savo laiške leidiniui *The Irish Times* teigia, jog 1941 metų liepos pabaigoje į Kauną įžengę naciai jau rado pradėtas žydų skerdynes. Vietiniams gyventojams ieškant geresnės vietos stebėti žiaurų reginį (kai kurie jų netgi buvo iškėlę savo vaikus, kad šie viską matytų), kai kurie miestelėnai lazdomis mirtinai daužė žydų tautybės kauniečius.

Skaitytojo laiške taip pat rašoma, kad vėliau daugelis lietuvių entuziastingai padėjo naciams masiniuose žydų sušaudymuose Kaune, prie IX forto bei prie griovių Panerių miškuose netoli Vilniaus, tačiau 1941-1945 metais vykusio žydų genocido vykdytojai lietuviai buvo labai vangiai persekiojami.

Be to, genocidą išgyvenusiems žydams dabar tenka taikytis su dar vienu įžaidimu – jų tautos tragediją oficialiai bandoma lyginti su Lietuvos

nacionalistų kančiomis.

Skaitytojas laiške, kurį penktadienį išspausdino *The Irish Times*, taip pat pažymi, kad genocido aukų muziejuje įkurtame didžiuliame pastate, kuriame Sovietų okupacijos metais buvo KGB štabas, pagerbiami įvairių nacionalistinių partizanų grupių nariai, įkalinti, žuvę ar deportuoti 1940-1941 metais ir pokariu, po 1945 metų.

Skaitytojo nuomone, išsakyta minėtame jo laiške, nors Sovietų represijos taip pat smerktinos, tačiau jomis tikrai nebuvo siekiama išnaikinti visą lietuvių tautą, todėl šiuo atveju naudoti terminą "genocidas" yra labai neteisinga.

Skaitytojas savo laiške, kurį išspausdino dienraštis *The Irish Times*, pateikia ir tokią nuomonę, kad tarp sovietų represijų aukų buvo ir keletas partizanų, kurie aktyviai dalyvavo ir netgi vadovavo žydų skerdynėms. Tuo tarpu tikrojo genocido, dėl kurio iš visos tautos liko mažiau, nei 3 proc. žydų, aukos atmenamos nedideliame mediniame name neišvaizdžioje gatvelėje.

NATO STEBI RUSIJOS SKRYDŽIUS

Baltijos šalių, naujųjų NATO narių, operatyvinė įranga teiks Sąjungai informacijos apie Rusijos karinių oro pajėgų (KOP) ir priešlėktuvinės gynybos (PLG) sistemą iki 450 km atstumu, mano kariniai ekspertai.

"Operatyvinė įranga Baltijos valstybių teritorijoje, konkrečiai, tolimojo radiolokacinio sekimo lėktuvai, leis NATO kontroliuoti radiotechninės ir PLG kariuomenės pasienio objektus, taip pat lėktuvų skrydžius iš Rusijos aerodromų iki 450 km atstumu ir, atitinkamai, perimti juos priartėjus prie Baltijos šalių sienų", - sakė šaltinis kariniuose

diplomatiniuose sluoksniuose.

"Be to, toks Baltijos šalių teritorijos ir karinės infrastruktūros objektų naudojimas leis NATO greičiau dislokuoti priešakines bloko kariuomenės gruputes prie pat vakarinių Rusijos sienų", - pabrėžė jis.

Jis taip pat pranešė, kad kovinės parengties tikslais Baltijos šalyse įrengti aštuoni poligonai: Estijoje - keturi, Latvijoje ir Lietuvoje - po du.

"Dabar NATO interesais jau naudojamas poligonas Pabradoje (Lietuva) ir Adažių mokyimo centras (Latvija), kuriame įrengiamos kareivinės NATO kariškiams dislokuoti, plečiama

Dienraštis *"The Irish Times"* leidžiamas 343 tūkst. egzempliorių tiražu.

Tuo tarpu, kaip praneša ELTA, po JAV sporto televizijos kanalo ESPN pranešimo, kad esą 1941 metų liepos 6 d. nacistų okupuotame Kaune įvyko krepšinio rungtynės tarp vokiečių igulos rinktinės ir "Perkūno" klubo ir kad jas laimėjusiems lietuvių krepšininkams buvo suteikta teisė nužudyti Kauno VII forte apie 30 žydų, lietuvių ir antisemitizmo temą nagrinėja ir Lenkijos laikraštis *Gazeta Wyborcza*.

Dienraščio *Gazeta Wyborcza* paprašytas pakomentuoti šį pranešimą, Lietuvos istorijos instituto direktorius Alvydas Nikžentaitis pareiškė: "Lietuvoje nėra jokių dokumentų, kurie patvirtintų, kad karo metais būtų įvykusios kokios nors lietuvių ir hitlerinių kareivių krepšinio rungtynės. Taip pat neturime gyvų tų įvykių liudytojų. "Perkūno" klubo, kuris minimas ESPN pranešime, 1941 metų liepą dar nebuvo. Jis buvo įkurtas tik po kelių mėnesių".

poligono teritorija, joje įrengiami šiuolaikiniai treniruokliai", - sakė jis.

Šaltinio duomenimis, NATO sukaups strategines degalų ir tepalų atsargas, kad prireikus būtų galima aprūpinti kariuomenę krizės sąlygomis.

"Dar 2002 metų pabaigoje Baltijos šalyse Sąjungos interesais buvo sukauptos 16 parų atsargos, o iki 2010 metų planuojama sukaupti 60 parų atsargos", - kalbėjo jis. Be to, pasak savo pavardės nenorėjusio skelbti pareigūno, "2006-2008 metais iš Vokietijos į Lietuvą gali būti perdислоkuotos keturios Jungtinių Valstijų ir NATO karinės bazės", rašo *BNS*.

**VYČIO KRYŽIAUS ORDINO KARININKO KRYŽIUMI
APDOVANOTAS LEITENANTAS INŽINIERIUS
ANTANAS MAŽEIKA**

Rūta Sakienė



J. Lt. Antanas Mažeika 1939 metais baigęs Karo mokyklą, turįs karininko laipsnį

Pirmojo pasaulinio karo metu du jauni lietuviai, baigę Rygos (Latvijoje) gimnaziją, pradėjo dirbti geležies fabriko administracijoje - Antanas Mažeika buhalteriu ir Honorata Drasdauskaitė sekretore. Vokiečiams veržiantis Rusijon, rusų vadovybė geležies fabriką su tarnautojais ir darbininkais iškėlė prie Uralo kalnų, į Nižnij-Novgard miestą.

Čia, toli nuo tėvynės, du jauni lietuviai sukūrė šeimą ir pradėjo bendrą gyvenimą. 1916 m. balandžio 8-tą jiems gimė pirmasis sūnus Antanas. Baigėsi karas, įvyko revoliucija, bolševikų valdžia žiauriai persekiojo caristinio laikotarpio žmones. Tėvui netekus darbo ir esant persekiojamam, jau tuo metu penkių žmonių šeimą (gimė dar sūnus Pranas ir dukrelė Regina) užgulė didžiausias skurdas. Pagaliau 1921 metais bolševikai karo metu išvežtiesiems leido grįžti namo. Apgyvendinti senose kareivinėse ir laikomi pusbadžiu, drauge su daugybe kitų laukiančiųjų. Mažeikos turėjo ilgai laukti eilės patekti į Lietuvon vykstantį ešeloną. Pagaliau atėjo ir jų eilė, bet Lietuvon keliavo tik keturiose, mažytė Regina palaidoję pakelėj - Baltarusijoje šalia geležinkelio po berželiu, kuriame broliukas Antanas peiliuku išpjaušė kryželį. Pasiėkę Kauną, Mažeikos buvo laimingi užbaigę tokią varganą kelionę. Bet čia jų irgi niekas nelaukė ir nepasitiko, nes neturėjo nei draugų, nei giminių. Vis tik tėvui pavyko gauti darbą ir šeima apsigyveno Donelaičio gatvėje. Bėgo nepriklausomybės metai, sužydėjo Lietuva, atkuto jos gyventojai, kūrėsi ir Mažeikų šeima, sūnūs ėjo mokslus. Antanas, baigęs Aušros berniukų gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą, statybos fakultetą. Bet štai,

reikia atlikti karo prievolę. Išlaikęs egzaminus Karo mokyklon ir ją baigęs, 1939 m. pakeltas į jaun. leitenanto laipsnį paskiriamas kariškai tarnybai į Ryšių batalioną Kaune. Gimnazijoje ir karo tarnyboje Antanas Mažeika buvo aktyvus skautų organizacijoje, 1935 m. pakeltas į paskautininkus. Taip pat pasižymėjo lengvojoje atletikoje. Daugelį kartų dalyvavo Lietuvos rinktinėje - prieš Latviją, Estiją, Amerikos lietuvių ir Lenkiją. Buvo išrinktas Pabaltijo rinktinės prieš Maskvos karių rinktinę Rygos mieste. Apie dienas kariuomenėje ir vėliau išeivijoje ir apie parodytą drąsą sumanumą gelbėjant savo dalinius nuo baisaus likimo, ar net tikros pražūties, savo igimtu kuklumu pasakoją pats Antanas Mažeika:

1939 m. spalio mėn. “Žygiui į Vilnių” Lietuvos kariuomenės vadovybė ruošėsi labai rimtai. Buvo suformuota Vilniaus rinktinė, jos vadu paskirtas div. gen. Vitkauskas. Nurodyta kariuomenei, kaip žygiuoti į Vilniaus kraštą, kaip elgtis su vietiniais gyventojais, ypač pačiame Vilniaus mieste.

Vilniuje esantieji raudonosios armijos daliniai nesiskubino iš jo pasitraukti ir jį perleisti Lietuvos kariuomenei. Padėtis tęsėsi gana ilgokai. Raudonosios armijos daliniai stengėsi kiek galima daugiau turto pasigrobtį ir išsivežti su savim.

Tuo laiku tarnavau Ryšių bataliono, radijo kuopoje būrio vado pareigose, Kaune. Bataliono vadas pulk. ltn. Vitkus pranešė, kad kariuomenės štabo esu paskirtas kariuomenės voros žygiuojančios į Vilnių pro Varėną ryšininku ir kad spalio mėn 25 d. turiu nuvykti į Varėną ir prisistatyti kpt. Jonui Vabalui. Po žygio į Vilnių privalau grįžti į savo batalioną.

Nuvykęs į Varėną kpt. Jona Vabalą jau radau atvykusį. Pažinojau kapitoną, nes abu sportavome ir daugelį kartų drauge lengvosios atletikos Lietuvos rinktinėje kovojome už Lietuvą. Jis paaiškino man, kad esame kariuomenės voros žygiuojančios per Varėną į Vilnių ryšininkai. Mūsų pareiga palaikyti ryšį su Raudonosios armijos daliniais ir iš jų gavus leidimą pranešti mūsų daliniams, kad jie savo žygi gali tęsti toliau.

Komunistams gražinus Vilnių buvau perkeltas į Vilniaus diviziją, Ryšių batalioną tolimesnei karo tarnybai.

1940 m. gavau leitenanto laipsnį. 1941 m. birželio mėn.

Ryšių batalionas buvo Varėnos paligone. Visi kariškiai jau tėtė, kad Vokietijos ir Rusijos karas labai arti. Birželio mėn. 14 d. mano kuopos vadas kpt. Eugenijus Petrauskas ir aš turėjome prisistatyti Bataliono komisarui. Komisaras labai trumpai ir aiškiai įsakė man perimti radijo kuopos vado pareigas, nes kpt. Eugenijus Petrauskas paleidžiamas atsargon. Grįžę į palapines sutarėme, kad reikia veikti greit, gerai žinojome kas gali atsitikti su “paleistu į pensiją”. Abudu kalbėjome gana gerai rusų kalba. Nuvykęs pas komisarą, pranešiau, kad poligone esanti kuopos turtą perėmiau. Komisaras tik užklausė kada kpt. E. Petrauskas nori išvykti. Kpt. Petrauskas nedelsdamas atsakė, kad rytoj ryta.

Vidurnaktį viršila labai slapta išvežė kpt. Petrauską į Varėnos geležinkelio stotį.

Paligone visų nuotaika buvo prislėgta, kiekvienas galvojome ir bijojome, kad nebūtume suimti ar išvežti, nors karas yra didelė nelaimė, bet kiekvienas laukėme kaip išganymo. Ir štai ankstyvą birželio 23 d. rytą dangaus pašvais-tės ir griausmai prižadino mus visus paligone ir pranešė mums, kad Vokietijos karas prieš Rusiją jau prasidėjo.

Paligone didžiausia netvarka, reikėtų džiaugtis, bet bijojome, kad nebūtume vietoje sušaudyti. Bataliono komisaras įsakė pasirengti pasitraukimo žygiui. Žygiui vadovauti, skiria mane (nes mokėjau rusų kalbą). Pareigos didelės, o atsakomybė dar didesnė. Galvojau, kaip surasti gerą progą ir visiems lietuviams laimingai pasitraukti į savo miškus. Ginklus turėjome, bet šovinių nei karininkai nei kareiviai neturėjome. Po ilgos dienos žygio ir didelės kantrybės vėlai vakare, netoli Vilniaus Neries stačių pakrančių, vokiečių lėktuvai apšaudė mus. Komanda – slėptis į griovius. Galvojau, kad Dievas pats mums davė progą laimingai pasitraukti iš Raudonosios armijos. Pašokęs iš griovio iškėliau ranką ir šokau Neries pakrante į jauną miškelį. Tai geriausia komanda, visi lietuviai gerai mane suprato ir pasekė mane. Tik apačioje, miškelyje, daviau įsakymą pavieniai eiti į Vilnių į mūsų kareivines, nes tikėjau, kad rytoj Lietuva bus laisva.

Vokiečiams okupavus Lietuvą, gavau leidimą išeiti į civilinį gyvenimą. Išėjęs iš kariuomenės vėl grįžau į universitetą, statybos fakultetą, tęsti mokslą.

1944 m. vasario mėn. buvau pakviestas į gen. ltn. P. Plechavičiaus steigiamą Lietuvos Vietinę Rinktinę, Vilniaus

diviziją, 303 batalioną (kuopos vadui neprisistačius šias pareigas man teko eiti visą laikotarpį.) Gegužės mėn. 15 d. vokiečiams suėmus gen. ltn. P. Plechavičių ir jo štabo karininkus buvo pradėtas Lietuvos Vietinės Rinktinės likvidavimas. Tuo metu mūsų kuopa buvo pasiūsta, prie Kaišiadorių miškuose, komunistus likviduoti. Sužinojęs, kad Rinktinės vadas ir jo štabo karininkai yra vokiečių suimti, kreipiausi telefonu į Vilniuje esantį Divizijos štabą, negavęs parėdymo ką daryti, išrikiavęs kuopą pranešiau apie padėtį, nenorėdamas kad kuopa būtų suimta ir išvežta į Vokietiją kariškiams darbams, savo iniciatyva daviau 3 d. atostogų ir su ginklais liečiau grįžti į savo namus. Jei reikalai pasitaisytų, prašiau sugrįžti į Lentvarį, mūsų kuopos buvimo vietą, nes vokiečiai už tokį mano pasielgimą gali mane sušaudyti. Tačiau reikalai nesikeitė ir buvau laimingas, kad pasielgiau teisingai.

1944 metais vasarą, kaip ir daugelis lietuvių pasitraukiau į Vakarus.



Inž. Antanas Mažeika kalba Los Angeles Tautiniuose namuose.

Karui pasibaigus, Vokietijoje Ausburge dirbau lietuviškoje veikloje būdamas stovyklos komitetuose, bei Pabaltijo komiteto nariu. Amerikoje buvo Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Los Angeles skyriaus daugelį kartų valdybos pirmininkas, A.L.T.S-gos Tarybos narys, Vilties draugijos valdybos vicepirmininkas, Amerikos Lietuvių Bendruomenės 1971-1976 m. 2-ju kadencijų Tarybos narys, Los Angeles Lietuvių Tautinių namų vienas iš steigėjų ir valdybų narys, Los Angeles Lietuvių kooperatyvo vienas iš steigėjų ir valdybų narys, L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Los Angeles padalinio narys. 1993 m. išrenkamas L.K.V. s-gos “RAMOVĖ” Los Angeles skyriaus p-ku. 1995 m. L.K.V. s-gos “RAMOVĖ” XV-ame atstovų suvažiavime pakeltas į Sąjungos garbės narius. Los Angeles Amerikos Lietuvių Tarybos nuo 1977 m. iki 1998 m. valdybos p-kas. 1998 m.

pakeltas į garbės pirmininkus. 1977 m. A.L.T. s-gos seime išrinktas Tautinės s-gos p-ku, 1979 m. perrinktas antrajai dviejų metų kadencijai. 1988 m. A.L.T. s-gos seime išrinktas Tautinės s-gos garbės teismo p-ku, 1990 m. A.L.T. s-gos seime pakeliamas į Tautinės s-gos garbės narius. 1996 m. Lietuvos kariuomenė šventės proga Lietuvos Šaulių sąjungos už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Šaulių Žvaigždės ordinu ir Lietuvos 1941 metų birželio 22-28 dienų Sukilėlių sąjungos Atminimo ženklų. 1999 m. Lietuvos kariuomenės šventės - lapkričio 23-sios dienos proga, Lietuvos atsargos Karininkų Sąjungos Centro valdybos pirmininko plk. ltn. Jono Ažurkos raštu, už ilgąmetę, aktyvią Tėvynės Lietuvos labui ir išeivijos ramovėnų veiklą, suteikė Lietuvos atsargos karininkų sąjungos garbės nario vardą. 2001 m. lapkričio mėn. 17 d. Lietuvių Skautų Brolijos, LSB Vyriausio skautininko įsakymu Nr. 17 apdovanotas “Už Nuopelnus” ordinu.

Užsiėmimas: Pramonės elektroninių sistemų inžinierius. Yra išlaikęs Kalifornijos valstybės “Board of Registration for Professional Engineers” egzaminus, gaudamas teisę vadintis “Professional Engineer in the branch of Control Systems Engineering” (PE), vedęs Liuciją Piliponytę-Zaikienę. Dukra Ilmara baigusi UCLA universitete psichologiją ir sūnus Tomas, baigęs teisę dirba advokatu. Jis surinko medžiagą, paruošė ir išleido šias knygas: 1996 m. “Los Angeles Lietuvių Tautiniai namai”. 1998 m. “Amerikos Lietuvių Tautinės s-gos Los Angeles skyrius”. 1949-1998 metų kūrimosi ir veiklos bruožai. 456 psl. 1999 m. “Lietuvių Karių Veteranų S-gos RAMOVĖ”. Los Angeles skyriaus veikla” (1952-1999). Ir “L.D.K. BIRUTĖS”. Karių šeimų moterų draugijos Los Angeles skyriaus veikla (1957-1999). 212 psl. 1999 m. “Liucija Piliponytė-Mažeikienė” Gyvenimo ir veiklos bruožai. 344 psl. 2001 m. “Skautų Aidai” Los Angeles skautų - skaučių 50 metų specialaus jubiliejinio leidinio vyr. redaktorius. 72 psl.

Daug nusipelnusių ir Lietuvos labui vienu ar kitu būdu dirbusių išeivijos lietuvių, nepriklausomybei atsikūrus, iš dėkingos Lietuvos valdžios gavo įvairių pakopų ir laipsnių žymenis, bet ar daug jų tarpe yra taip išskirtinai visą savo gyvenimą ir visas jėgas Lietuvai paaukojusių, kaip Antanas Mažeika. Todėl tokį nesvyruojantį pasišventimą stebėjusių ilgąmečių jo gerbėjų sveikinimai yra itin džiaugsmingi ir nuoširdūs.

INTIFADA DAR LABIAU ĮSILIEPSNOS?
Aleksas Vitkus

II.

Maždaug tuo pačiu laiku Kashmire teroristai užmušė 28 indus, o vėliau dar ir 34, bet apie tai laikraščiuose didelių antraščių nesimatė. Karachi, Pakistane teroristai buvo nužudę 11 prancūzų inžinierių, - ir ta žinia liko “paslėpta” tik viename iš paskutiniųjų laikraščių puslapių. Tokio pat mažo dėmesio buvo susilaukusi ir žinia iš Maskvos, kai gegužės 9, rusams švenčiant karo prieš vokiečius laimėjimo šventės paminėjimą, Maskvoje teroristai išsprogdino bombą, užmušusią 35 ir sužeidusią virš 130 parado dalyvių. Savaite anksčiau Izraelio kariniai daliniai buvo įsiveržę į Hebron, kur žuvo devyni palestiniečiai. Antraštė? Nedidelė, ir tik 16-me puslapyje. Panašaus dydžio straipsneliukas paskelbė, kad AlŽyre Islamo teroristai užmušė 16 žmonių, jų tarpe - aštuonis vaikus. Birželio mėnesį lėktuvo katastrofoje Afganistane žuvo trys JAV kariai. Ta žinutė patalpinta paskutiniame puslapyje. Keletą dienų prieš tai žuvo trys Izraelio kariai. Ta žinia pateko į pirmąjį “Chicago Tribune” puslapį, su dėmesį atkreipusią didžiule antrašte.

Izraelio-palestiniečių besitęsiantis konfliktas Amerikos spaudos puslapiuose užima neproporcingai daug vietos. Juk vyksta ir kitur sukilimai, žudynės, karai, terorizmo išpuoliai Afrikoje, Azijoje, Pietų Amerikoje, ir kitur. Jei tai neliečia Izraelio, tokia žinutė paprastai telpa į nedidelę kelių eilučių pastraipą. Ne pilnai šešių milijonų gyventojų Izraelio valstybės problemos pritraukia daugiau dėmesio, negu neseniai įvykęs rimtas konfliktas tarp dviejų atominiais gin-

klais apsiginklavusių kaimynų - Indijos ir Pakistano, valstybių su virš milijardo žmonių! Kodėl toks didelis dėmesys Izraeliui?

Kai viename nedidelio miesto Natanya viešbutyje vietos žydai susėdo švęsti žydų Velykų (hebraiškai-Pesach) vakarienę (seder), vienas staiga įžengęs į salę arabas susisprogdino save ir taip pat tuo užmušė 19 žydų, ir sužeidė daugiau negu 120. Tai buvo tikrai kruvinas ir nepateisinamas teroro veiksmas. Į jį tuojau atsiliepė Sharon, pasiųsdamas į Natanya kariuomenę ieškoti teroristų, ir, ta proga, duoti palestiniečiams skaudžią pamoką. Netrukus prasidėjo virtinė teroro veiksmų, ir panašiai žiaurių Izraelio kariuomenės “dantis už danti” atsakymų. Tas vyko ir Ramallah, Hebron, Jenin ir kituose miestuose. Kaip liudininkai pasakojo, buvo ypatingai žiauriai pasielgta Jenin miesto pabėgėlių stovykloje. Izraelio tankai lygino su žeme krautuvių pastatus, mokyklas, bankus ir privačius gyvenamus namus. Arabai tvirtino, kad čia žuvo 50 palestiniečių, jų tarpe ir vaikų. Tai ištirti JT gen. sekretorius Kofi Annan bandė sudaryti komisiją tą reikalą išsiaiškinti, bet jam tai nepavyko, nes Izraelio vyriausybė atsisakė tokią komisiją įsileisti, aiškindama, jog ji nebūtų bešališka Izraelio atžvilgiu. Praėjo daug dienų, kol Izraelis pagaliau įleido užsienio pagalbos darbininkus.

Kaip tik tuo laiku žydas, Nobelio premijos laureatas, Elie Wiesel, lankydamasis Čikagoje, kalbėjo apie holokosto baisybes, tuo pačiu dar ir aiškindamasis, kad Jenin mieste “žydai, negalėjo nieko kito padaryti, kaip tik griauti palestiniečių namus,

beieškant teroristų”.

Į tai atsiliepė *Chicago Tribune* skiltininkas Don Wycliff savo straipsnyje, ten palygindamas Izraelio ir JAV kariuomenių veiksmus ieškant teroristų. Pirmiausia jis cituoja senojo Testamento Pradžios knygą (Pr 18, 23-25) apie Dievo rūstumą dėl Sodomos nuodėmingumo, kai Abraomas prašo Dievo pasigailėti to miesto gyventojų:

“Abraomas priėjo arčiau ir tarė: “Argi iš tikrųjų pražudysi teisųjį su nedorėliu? Jei mieste rastųsi penkiasdešimt teisųjų, neįsivaikšiuoju jo, ir neatleisčiau jai dėl penkiasdešimties mieste esančių teisųjų? Ne Tavo būdas daryti tokį dalyką - žudyti teisųjį su nedorėliu ir padaryti teisųjį lygų nedorėliui! Tai ne Tavo būdas! Argi tas, kuris yra visos žemės Teisėjas, nesiels teisingai?”

Žinoma, “Teisėjas” pagaliau sutiko, kad jei Sodomoje būtų ir tik 10 “teisųjų”, jis dėl jų miesto nebaustų. Ši sena biblinė pasaka turi ryšį ir su tuo, kas įvyko Izraelyje. Sharon, aišku, įniršęs ant teroristo liepė savo lakūnams subombarduoti vieną Gaza City namą, nesvarbu kiek ten buvo civilių gyventojų. Teroristas, Salah Shehadeh, buvo užmuštas, bet kartu su juo žuvo ir 14 nekaltų, tarp jų - devyni vaikai. Matyt Sharon paskaičiavo, kad jam apsimokėjo už vieną kaltąjį nužudyti 14 nekaltų. Keturiolika už vieną. Ar ne lygiai taip pat galvoja ir palestiniečių “teroristai”?

Kodėl Wycliff pasakoja tą istoriją? Jis aiškina, kad amerikiečiai Afganistane elgėsi kitaip. Tiesa, pradžioje karo, didieji bombardavimai pareikalavo ir nekaltųjų aukų, bet jie buvo pateisinami ir reikalingi, kad kuo greičiau įveikti Talibaną, ir įvesti draugišką Afganistano režimą. Tas pats ir Irake.

Reikia pripažinti, kad prieš 3 metus prasidėjusi intifada gal šiek tiek paveikė ir Amerikos politiką. Kai Amerikos vyriausybė tuomet paskelbė 27 teroristinių grupių ir asmenų sąrašą, jame nebuvo paminėta Hamas, Jihad ir Hezbollah. Tai trys grupės, kurios per daug metų buvo užmušusios daug žydų. Prezidentas Bush ir sekretorius Colin Powell pirmą

kartą savo pasisakymuose paminėjo tokius anksčiau nevartotus išsireiškimus kaip “Palestinos valstybė” ar “okupacija”.

PALESTINIEČIAI
PUOLAMI IŠ JAV
GAUTAIS GINKLAIS

Prieš Sharon politiką pasisako ir kai kurios pačių žydų grupės. Cindy Levitt iš Čikagoje veikiančios taikos grupės vadinamos “Ne mano vardu” šitaip rašo: “Vienintelis būdas prieiti prie teisingos ir užtikrintos taikos tarp Izraelio ir palestiniečių yra baigti Vakarų kranto, Gazos teritorijos ir Rytų Jeruzalės karinę okupaciją. Izraelis turėtų atgal atsiimti ir arabų srityse apgyventus 400,000 žydų, o kariuomenė - panaikinti visus ten esančius karo įrengimus”. Rabinas Samuel Gordon, iš Čikagos priemiesčio Wilmette, taip pat aiškina, kad Izraelis negali likti demokratija ir žydų valstybė, kol nebaigs arabų sričių okupacijos. Abi tautos turi išmokti gyventi taikiai ir savo skirtingose bet atskirose dviejose nepriklausomose valstybėse.

Panašiai galvoja ir palestiniečių intelektualai. Keletas dienų po Yassin žūties 60-ies asmenų grupė palestiniečių visuomenės veikėjų laikraštyje Al-Ayyam paskelbė atsisaukimą į savo tautą, raginantį ją suprasti ir perspėti, kad kruvino keršto veiksmai kovos prieš okupaciją bylai nieko gero neduoda. “Nors ir su dideliu to neseno netekimo skausmu”, - sakoma tame atsisaukime, - “mes jus šaukiame perimti iniciatyvą iš kriminalinės okupantų gaujos. Sukilkite, ir priešinkitės, bet tik ne smurtu”.

“Užmušinėjimas nekaltų žydų civilių gyventojų savižudžių bombomis yra žiaurus ir nepateisinamas terorizmas”, - sako M. Cherif Bassiouni, arabų kilmės DePaul universiteto teisės profesorius, - “bet ką reikia sakyti, kai palestiniečiai yra puolami iš Amerikos gautais lėktuvais, sraigtasparniais, tankais ir artilerija?” Jam tuo metu žinomais duomenimis iki tuomet šios intifados metu per 21 mėnesį buvo žuvę ar nužudyti 1,758 palestiniečiai ir tik 572 žydai.

Toliau profesorius primena, kad prieš 1947 metus britų mandato valdoma Palestina

galėjo tapti nepriklausoma, kurioje tuomet 80% gyventojų buvo arabai, krikščionys ir musulmonai, ir tik 20% - žydai. Didžioji dalis žemės (90%) buvo arabų rankose. Deja, Amerikos labai remiamas JT planas padalinti Palestiną į dvi dalis, būsimai Izraelio valstybei paskyrė daugiau negu pusę visos teritorijos. Jeruzalė, atsižvelgiant į ten esamas tris pagrindines religijas, turėjo likti atviras tarptautinis miestas. Deja, arabai tokį planą atmetė, prasidėjo karas, ir jau 1949 metų pabaigoje naujoji Izraelio valstybė turėjo 23% daugiau žemės, negu buvo numatyta pirmajame krašto padalinime. 1967 metais Izraelis užėmė visą buvusio Palestinos krašto žemę, ir paskelbė Jeruzalę savo nedaloma nuosava sostine. Šiandien palestiniečiai turėtų tik apie 33% teritorijos ką jie galėjo turėti 1947 metais. Profesorius Bassiouni sakosi suprantas, kad reikėtų padaryti tam tikrus teritorinius pakeitimus, panašiai kaip ir buvo bandyta padaryti Camp David konferencijoje 2000 metais, bet be tuomet numatytų Palestinos suverenumo suvaržymų.

Arabų sluoksniai dažnai ir karčiai primena, kad Amerika 1990 metais ryžtingai baigė Irako šešius mėnesius trukusią Kuwait valstybės okupaciją, ir dar tik prieš metus vėl pradėjusi neišprovokuotą karo žygį prieš Iraką, tuo tarpu kai beveik **40 metų trunkanti palestiniečių žemių okupacija vis dar ir dabar tebesitęsia**. Jie ragina amerikiečius tai suprasti ir organizuoti prieš aršiuosius zionistus, kurių nuo mokesčių nurašomos aukos “labdarybei” eina sustiprinti tą karinę okupaciją.

Dėl paliegusio 67-ų metų amžiaus šeiko Ahmed Yassin mirties, nors ir jam vos tik išėjus iš maldos namų, ir jo mirties valandoje sėdint invalido ratukuose, mes turbūt nelabai sielosimės. Teroristų organizacijos vadas, atsakingas už daugelio žmonių, žydų ir palestiniečių, ypač jų jo inspiruoto savižudiško jaunimo, gyvybes. Ar tai teisingas kelias į taiką? Kiek to jo nužudymu, nors ir tuo užsitarnavęs pasaulio pajuokos ir net paniekos, Ariel Sharon pasitarnavo Izraelio žmonių saugumui? Atsakymas turėtų būti aiškus - nieko!

Vyriausio Hamas grupės politinio vadovo Mashaal, kurio rankose yra visi pagrindiniai Hamas sprendimai, kalba neduoda jokių vilčių taikingam sprendimui: “Aš viliuosi, kad Hamas karinis sparnas atkeršys už šį nusikaltimą taikydamas savo kerštą į visus žymius zionistus, įskaitant ir Sharon. Tikiuosi, kad tai pavyks”. Ar reikia komentarų?

(Pabaiga)

TĖVYNĖS GARSAI VĖL INTERNETE

ADRESAS: www.wjcu.org Signalas “Windows Media Player”

TĖVYNĖS GARSAI transliuojami iš **JOHN CARROLL** universiteto stoties **WJCU FM 88.7** Sekmadieniais nuo 8:00 v.r. iki 10:00 v.r.
Programos vedėja - pranešinėja Aldona Stempužienė
Garso inžinierius ir angliškos dalies pranešėjas Greg Priddy
Dievo Motinos parapijos religinis pusvalandis “Gyvenimo Varpai”, redaktorė Nijolė Kersnauskaitė
Onos Šilėnienės lietuvių kalbos pamokos

WJCU radijo stoties radiothonas dar vyksta. Kurie nespėjot atsiliepti sekmadienį, galite paramą siųsti tiesiog į stotį **adresu: John Carroll University Radio, čekiai rašomi WJCU, adresas 20700 N. Park Blvd. University Heights, OH 44118**
Ant čekio pažymėkit “Lithuanian”

Kurie sekmadienį skambinot į stotį, čekiai siunčiami **Tėvynės Garsų adresu: 4249 Lambert Rd. Cleveland, OH 44121**

A.† A.

JADVYGAI
NAUJOKAITIENEI

mirus, reiškiamo giliausią užuojautą mūsų sesei GRAŽINAI KAMPE, netekusiai mylimos mamytės.

Vyr. Skaučių Židinys



RENGINIŲ KALENDORIUS

BALANDŽIO 30 d. penktadienį, 7:00 v.v. Lietuviškos spaudos atgavimo 100-čio jubiliejus Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Cleveland apylinkė, globoja JAV LB Kultūros taryba.

GEGUŽĖS 2 d. Clevelando Ateitininkų Šeimos šventė Dievo Motinos parapijoje. Šv. Mišios 10:00 v.r., akademija 11:30 v.r. Rengia Ateities klubas.

GEGUŽĖS 9 d. 11:30 v.r. Motinos dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 31 d. 8:30v.r. Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

BIRŽELIO 13 d., sekmadienį 3:00 val. p.p. Tragiškojo birželio (1941) paminėjimas Latvių parapijoje, Andrews (W. 152-a gatvė) ir Detroit Ave. Rengia Clevelando Baltiečių komitetas.

BIRŽELIO 20 d. 11:30 Tėvų dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 12 d. 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 25-26 d. Lietuvos Vyčių Vidurio centrinės apylinkės šventkelionė – Dievo Motinos parapijos patalpose.

SPALIO 9 d. 5:30 v.p.p. Sergančių patepimo mišios Šv. Jurgio bažnyčioje.

LAPKRIČIO 14 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

SU ŠV. VELYKOM!

Mielieji, sveikinu Jus, pasitinkančius didžiąją pavasario šventę, kuri prasideda džiaugsmingu įvykiu - Kristaus prisikėlimu. Sveikinu visus ir su spalvinga gamtos atsinaujinimo bei šviesia mūsų pačių prisikėlimo švente. Tegul į kiekvienus mūsų namus ateina gerumas ir didelė laimė.

Nuoširdžiai, *Arimantas Dumčius*

VELYKŲ PRISIMINIMAI

Velykos pavasario šventė. Nemuno krantuose pražysdavo mėlynos žibuoklės, nors aplinkui sniegas dar baltuodavo. Mums katalikams tai didelė šventė - Kristus prisikėlė.

Prisimenu seną pasakojimą iš Poncijaus Piloto laikų. Krikščionys buvo persekiojami ir Kristus nukryžiuotas. Piloto žmona nešėsi pintinėle baltų kiaušinių. Praeinantis jai tyliai pasakė - "Kristus prisikėlė". Ji atsiliepė: "Šioje pintinėleje yra balti kiaušiniai, jei jie paraudonos - įtikėsiu." Ji atidengė pintinėlės dangtelį ir pamatė skaisčiai raudonus kiaušinius.

Man prisimena prieš daug metų buvusios Velykos, kai aš dar buvau maža, aprenpta balta suknyte, su tėveliais ėjau į ankstyvasias Mišias, vos prašvitus Velykų rytą. Maldininkų procesija ėjo aplink bažnyčią, o aš barsčiau gėlės iš pintinėlės Švenčiausiąjį nešančiam kunigui po kojomis, aplink sklido giesmė - "Kristus kėlės, mirtis krito, Aleliuja, Aleliuja..." Sugrįžę iš bažnyčios visa šeima sėdom prie pusryčių stalo, kur viduryje iškilmingai stovėjo pintinėle su kiaušiniais, atvežta mano senelės iš kaimo. Mūsų senelė labai gražiai vašku numargindavo kiaušinius Velykoms. Niekas taip gražiai nemargindavo, kaip mūsų senelė.

Metai bėgo, aš užaugau ir studijavau Kaune. Vieną saulėtą dieną atžygiavo rusų kariuomenė, atriekė tankai. Viskas pasikeitė. Aš dirbau naujoje universiteto klinikoje. Naktimis pradėjo dingti žmonės, vežė juos į stotį ir uždaruose prekiniuose vagonuose į nežinią, į Sibirą.

Po kurio laiko atskrido vokiečių lėktuvai ir Alytuje pradėjo kristi bombos. Jos sudaužė mano jaunystės namus ir užmušė tėvą. Vėl kita valdžia - vokiečių. Kiek mūsų šeimos liko, visi apsigyvenom

Kaune. Atėjo Velykos. Maitas parduodamas pagal korteles, bet dar gavom nusipirkti kiaušinių, tik nėra kuom juos nudažyti. Studentų galvos surado išeitį. Gavom iš laboratorijos Metylin blue dažų ir permanganate, iš farmacijos gavom skilusią ampulę Pronosilio. Visi sunėšėm kiaušinius ir gražiai nudažėm - oranžiniai, mėlynai ir violetiniai.

Vėl prabėga ketvertas metų. Rusai vėl sugrįžta Lietuvon. Išėjom iš Kauno pėsti, o miestas buvo tuščias ir tylus. Vis traukėmės nuo atriekančio fronto ir atvykom Vokietijon. Ten išvargome vėl apie ketvertą metų - vis traukėmės toliau nuo fronto per sniegą, šalčius su mažais vaikais. Atsidūrėme pavasarį amerikiečių - vokiečių pafrontėje, Parchim miesto užsieniečių stovykloje už spygliuotų vielų tvoros su sargybiniais bokšte.

Atėjo Velykos. Vokiečiai išdavė mums kiaušiniams pirkti korteles. Išleido iš stovyklos į miesto krautuves. Einame su vyresnio amžiaus kaimyne, bet nei vienoje krautuvėje mums neparduoda kiaušinių. Jie parduodami tik vokiečiams. Grįžtame į stovyklą nusiminusios ir gero žodžio nelinkėdamos vokiečiams. Takeliu šalia mūsų pravažiavo dviratininkas. Išgirdęs mus kalbant lietuviškai - sustojo. Jis irgi lietuvis. Mes jam pasiskundėm mūsų nesėkmę. Jis ir sako: "Duokit man tas korteles. Aš važiuoju į užmiestį ir ten gausiu dar nupirkti kiaušinių. Ateikit per Velykas bažnyčion ir aš atvešiu jums kiaušinius". Nuvažiuodamas dar nulažė kadagio šakelę, užkišo man už skrybėlaitės kaspino ir nusijuokė, kad dabar bus man linksmiau. Mano kaimynė nedavė jam kortelių ir dar išbarė mane, kad per daug visais pasitikiu. Velykų



DIRVAI AUKOJO

J.Sonta, Akron, OH 45
V.Janulaitis,
Oak Lawn, IL 25
O.Kremeris,
La Grange, IL 25
S.Džiugas,
Oak Lawn, IL 20
J.Stuogis, Cleveland, OH..20
R.Kronas, Westmont, IL ... 15
J.Miglinas, Chicago, IL 15
S.Strikaitis,
Los Angeles, CA 10
D.Alseika,
Westlake V., CA 10
A.Raulinaitis,
Twinsburg, OH 5
L.Stukas, Watchung, NJ 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*



rytą vėsoka, bet mus išleido į miestą bažnyčion. Bažnyčioje sėdžiu suole ir vis galvoju - ar tas dviratininkas atveš man žadėtus kiaušinius. Nuo altoriaus atsigrėžė kunigas ir aš vos nesusukau - juk tai tas pat dviratininkas. Po pamaldų šventoriuje sustojome pasikalbėti su pažįstamais, ir atskuba kunigas su krepšiu rankose, sako: "Aš tavęs ieškojau prieš Mišias, atvežiau, atvežiau kiaušinius." Ir toms Velykoms turėjom gražius, baltus kiaušinius.

Ir vėl daug metų prabėgo, atsidūrėme Amerikoje. Dabar prie mūsų Velykų stalo susėda mūsų vaikai, vaikaičiai ir provaikaičiai. Netruksta duonos ar sviesto, bet viduryje stalo visada stovi pintinėle su margučiais. Tik jie nėra tokie gražūs, kaip mano senelė numargindavo. Tik ji sugebėjo su vašku juos taip nuostabiai išmarginti.

Tyliai pasimeldžiam prieš valgant ir dėkojame Visagaliui Dievui, kad leido mums švęsti tiek gražių Šventų Velykų mūsų gyvenime.

Linkiu visiems linksmų Šv. Velykų!

N. K. J.

SKRYDIS

IŠ NEW YORKO Į VILNIŲ IR ATGAL

(sugrįžti iki birželio 1 d.)

\$ 399 plus mokečiai



VYTIS TOURS
40-24 235th St.
Douglaston, NY 11363

Tel. 718-423-6161
800-778-9847

E-mail vyttours@earthlink.net

Century 21
Leaders

Real Estate For You World

The Greens of Lyndhurst
5666 Mayfield Road
Lyndhurst, Ohio 44124

Ričardas Širvinskas
Realtor

440 749-2121

440 443-2100

rsirvinskas@peoplepc.com



- padėdų pirkti, parduoti, išsinuomuoti nekilnojama turta,
- atlietu nemokama nekilnojamo turto analizė,
- profesonalius statybos darbu įvertinimas,
- padėdų surasti finansavimą su minimaliu ar be pradinio įnašo



VISOS KONSULTACIJOS NEMOKAMOS IR KONFIDENCIALIOS !





Aurimas Kieza (Hofstra U.) Nr.25, metęs vėl tris taškus.
R.Gedeikos nuotr.

SPORTAS

JAUNUČIŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Papildydami mūsų ankstyvesnį pranešimą, skelbiame, kad 2004 metų Š. Amerikos jaunučių krepšinio pirmenybės įvyks 2004 m. gegužės mėn. 28, 29 ir 30 d., Toronte, Ont., Kanadoje. Vykdo Toronto Prisikėlimo parapijos sporto klubas “Aušra”. Pagal preliminarinės registracijos duomenis, žaidynėse numato dalyvauti 39 komandos, tačiau dar nevisi klubai atsakė. Daugiausia komandų preliminariniai užregistravo Čikagos ASK Lithuanica ir Toronto “Aušra” - po 9. Po jų seka Clevelando “Žaibas” ir Detroito “Kovas” po 6. Kiti mažiau.

Varžybos bus vykdomos berniukams ir mergaitėms atskirai B (1988-89 m. gimimo), C (1990-91 m.) ir D (1992-93) klasėse, tačiau E (1994-95 m.) ir F. “molekulių” (1996 m. gimimo ir jaunesnių) klasių komandos bus mišrios.

Principiniai, jaunesnių klasių žaidėjams yra leidžiama kartu žaisti ir vyresnėse klasėse, kiek aplinkybės leidžia. Mergaitės gali žaisti berniukų ko-

mandose, tačiau neatvirkščiai.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių sporto klubai bei kiti vienetai atlikę 2004 m. metinę ŠALFASS-gos narių registraciją.

Galutinė komandų ir žaidėjų registracija privalo būti atlikta iki 2004 m. gegužės 1 d. imtinai pas varžybų vadovą Rimą Miečių, 54 Burrows Ave., Etobicoke, Ont. M9B 4W7, Canada. Tel: 416-234-0878 vakare ar 416-234-5792 dieną; Faksas: 416-234-8506; E-mail: rimmer1@sympatico.ca

Varžybos prasidės gegužės 28 d., penktadienio vakare tik toms komandoms, kurios sutinka. Nesutinkančios pradėti žaisti penktadienį, žais tik šeštadienį ir sekmadienį.

Po galutinės komandų registracijos bus paskelbta galutinis varžybų tvarkaraštis ir kitos tolimesnės informacijos. Visais varžybų reikalais kreipkitės į Rimą Miečių.

ŠALFASS-gos Krepšinių komitetas, ŠALFASS-gos Centro valdyba

NAUJI DINOZAURAI ANTARKTIKOJE

Kalnų ir senovinių jūrų tyrinėtojai Antarktidoje atrado dvi iki šiol nežinomas dinozaurų atmainas. Suakmenėjusias liekanas atrado sušalusiame žemyne tūkstančius mylių atstume vienus nuo kitų, kur kadaise buvo šiltesnis klimatas.

Vienas jų buvo ankstyvas mėšėdis dinozauras, giminigasp plėšriajam Tyrannosaurus, kuris gyveno milijonus metų vėliau. Tas mėšėdis buvo atrastas James Ross saloje, netoli Antarktikos pusiasalio. Anot tyrinėtojų - Judd Case, James Martin ir jų talkininkų ta nauja mėšėdžių dinozaurų atmaina buvo giminigasp baisiajam mėšėdžiui Tyrannosaurui ir ėdriam, bet mažesniai bei greitesniai Velociraptor, kurį matėme “Jurassic Park” filme. Anot tyrinėtojų tų gyvūnų griaučiai ir dantys atstovauja mėšėdžius, kurie Antarktidoje gyveno vėliau negu grobuonys kituose mūsų Žemės šalyse.

Tūkstančio mylių atstume, žemyno viduryje grupė, vedama William Hammer iš Augustana College, Rock Island, IL, atrado suakmenėjusį, spėjama keturkojo žolėdžio dinozaurų dubenį, panašų į Brachiosaurus dubenį ir Diplodocus padarus. Ta vieta yra žinoma, kaip Mount Kirkpatrick, kuri kadaise buvo upės vaga, bet dėl Žemės plutos pasikeitimų iškilo. Hammer ir jo palydovai galvoja, kad tas dubuo priklauso primityviai Sauropod genčiai, iš kurios vėliau kilo gyvūnai virš 100 pėdų ilgio.

Ger. J.

IVAIRENYBĖS

ASMENS APSAUGA - PER PALYDOVĄ

LR Saugos tarnyba “Ekskomisarų biuras” operatyvaus reagavimo būrį siūlo išsikviesti specialaus mygtuko mobiliajame telefone pagalba. Tokiu atveju į nelaimę patekusiojo buvimo vieta būtų nustatoma per palydovinį ryšį.

Pasak “Ekskomisarų biuro” viceprezidento Aliaus Sadeco, mobili asmens apsauga naudinga įmonių darbuotojams, dirbantiems su grynaisiais pinigais ar kitose didesnės rizikos asmens saugumui srityse.

BNS

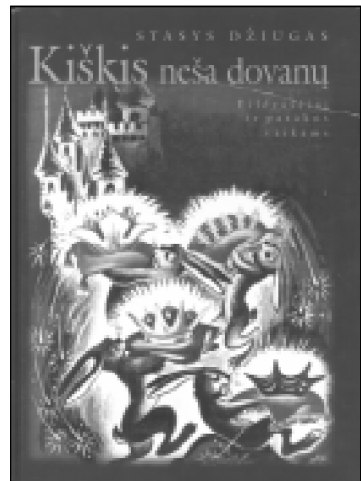
KIŠKIS NEŠA DOVANŲ!

Kam? Vaikams! Kokiems? Lietuviuokams!

Tai vaikų poezijos, autoriaus Stasio Dziugo knygapavasario dovana, lituanistinių mokyklų mokiniams. Poezijos ir pasakų leidinys, kietais viršeliais, turininga poezija, papuošta VI. Stančikaitės iliustracijomis. Puikus ritmas, rimas, aliteracija...

Malonu skaityti, tai ilgesys tėvelių paliktos, nuostabiai gražios tėvynės Lietuvos.

Knygos leidimą parėmė Lietuvių Tautinės kultūros Fondas. Tai gali būti puiki dovanelė tėvelių vaikams jų renkamai lituanistinei bibliotekai.



Leidinių galima gauti: Lietuvių Rašytojų Draugija, 5729 Edge Lake Ave. Oak Lawn, IL 60453-4509.

B. Krokys

Fixler Realty Group, Inc.

For first time home buyers, investors, or for those who wish to sell their homes, contact

LINAS MULIOLIS

216-387-3204

linas@fixlerrealty.com



or visit our home on the web at www.fixlerrealty.com.

Fixler Realty Group, Inc.
Lyndhurst, Ohio

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service



481-5397



New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, telidanti jaukią atmosferą. Mūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.